

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Opas tieto- ja viestintäteknologian
monipuoliseen käyttöön
Vapaalan päiväkodin henkilökunnalle
Katri Kunelius

2018 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Opas tieto- ja viestintäteknologian
monipuoliseen käyttöön
Vapaalan päiväkodin henkilökunnalle**

Katri Kunelius
Sosionomikoulutus
Opinnäytetyö
Kesäkuu, 2018

Katri Kunelius

Opas tieto- ja viestintäteknologian monipuoliseen käyttöön Vapaalan päiväkodin henkilökunnalle

Vuosi 2018

Sivumäärä 63

Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa opas, joka tuo Vapaalan päiväkodin henkilöstön tietoisuuteen ja käyttöön tieto- ja viestintäteknologian osaamiseen liittyviä työtapoja. Tavoitteena oli kehittää varhaiskasvatusta ja lisätä lasten tasa-arvoista varhaiskasvatusta luomalla samanlaiset mahdollisuudet kaikille Vapaalan päiväkodin lapsille tulevaisuudessa tieto- ja viestintäteknologisessa kontekstissa. Opinnäytetyöni kehittämisen kohteena oli varhaiskasvattajien kiinnostus ja innostus käyttää tieto- ja viestintäteknologisia keinoja työssään varhaiskasvatuksessa. Viitekehystenä toimi uusi varhaiskasvatussuunnitelma, sekä lukuisat monilukutaitoon sekä tieto- ja viestintäteknologiaan varhaiskasvatuksen näkökulmasta perustuvat teokset. Työelämän yhteistyökumppanina oli Vantaan kaupungin Vapaalan päiväkoti.

Tuotoksena oli opas varhaiskasvattajille, jossa esiteltiin erilaisia keinoja käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tabletin avulla varhaiskasvatuksessa. Oppaaseen päätynyt sisältö liitettiin teoriapohjaan varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen alueiden kautta. Oppaassa ohjeistettiin QR-koodien käyttöön, video- ja kuvamateriaalin käyttöön, animaation tekemiseen, sekä erilaisten sovellusten käyttöön. Oppaaseen valikoituneet ohjeet kerrottiin seikkaperäisesti toteutuksen osalta. Tuotos oli onnistunut ja arvioitiin hyödylliseksi ja tarpeelliseksi Vapaalan päiväkodissa.

Asiasanat: TVT, tieto- ja viestintäteknologia, varhaiskasvatus, tabletti

Katri Kunelius

Guide to use IC-technologies more efficiently among Vapaala kindergarten staff

Year	2018	Pages	63
------	------	-------	----

The purpose of this functional thesis was to produce a guide that brings awareness and use of the working methods of IC-technologies skills to Vapaala kindergarten staff. The goal of the thesis was to develop early childhood education and to increase children's equal early childhood education by creating similar opportunities for all children in Vapaala kindergarten in the future in the IC-technologies context. The aim of my thesis was to raise the awareness of the early educators and the enthusiasm of using IC-technologies in their work in early childhood education. The reference framework was the new early childhood education plan, as well as numerous works based on multi-reading skills and information and communication technology from early childhood education. The partner of working life was the Vapaala kindergarten in Vantaa.

The output was a guide for early educators, presenting various ways of using information and communication technology in early childhood education. The content that came to the guide was attached to the theoretical background through the areas of learning in the early childhood education plan. The guide instructed the use of QR codes, the use of video and picture, animation, and the use of various apps. The instructions that were selected in the guide were explained in detail. The output was successful and evaluated as useful and necessary in Vapaala kindergarten.

Keywords: information and communication technology, early childhood education, tablet

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite	8
3	Varhaiskasvatus ja oppimisen alueet	9
3.1	Ilmaisun monet muodot.....	11
3.2	Kielen rikas maailma	13
3.3	Minä ja meidän yhteisömme	14
3.4	Tutkin ja toimin ympäristössäni	15
3.5	Kasvan, liikun ja kehityn	16
4	Tieto- ja viestintäteknologia varhaiskasvatuksessa	17
4.1	Siirtyminen tieto- ja viestintäteknologian käyttöön	18
4.2	Tieto- ja viestintäteknologian käyttöönoton haasteet	19
4.3	Tieto- ja viestintäteknologinen oppimisympäristö	20
5	Hyvän oppaan tunnusmerkit	21
6	Toiminnallisen opinnäytetyön prosessi	22
6.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	22
6.2	Opinnäytetyön työelämäkumppani Vantaan kaupungin Vapaalan päiväkotinä	23
6.3	Opinnäytetyön suunnittelu ja toteutus	23
6.4	Oppaan suunnittelu ja toteutus	25
6.4.1	Esittelysivu	26
6.4.2	Kasvan, liikun ja kehityn- ohje	28
6.4.3	Ilmaisun monet muodot- ohje	30
6.4.4	Kielten rikas maailma- ohje	31
6.4.5	Minä ja meidän yhteisömme- ohje	32
6.4.6	Tutkin ja toimin ympäristössäni- ohje.....	33
6.5	Arviointi	35
7	Pohdinta.....	38
7.1	Toiminnallisen opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus.....	38
7.2	Tuotoksen tarkastelu	39
7.3	Jatkokehittämisaiheet	40
	Lähteet	41
	Kuvat	44
	Liitteet.....	45

1 Johdanto

Maailmastamme on tullut viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana kovin erilainen. Y-sukupolven luomat ratkaisut työelämässä, koulutuksessa ja arjessa edellyttävät tulevia sukupolvia mukautumaan teknologian ja verkon kautta kommunikoivaan maailmaan. Ilman teknologisia taitoja ei maailmassa voi enää pärjätä. Varaslähtö näiden taitojen harjoitteluun jo pienenä ei pitäisi olla enää harvojen etuoikeus, vaan osa kaikkien lasten varhaiskasvatusta.

Viime vuoden elokuussa voimaan tulleen uuden varhaiskasvatussuunnitelman yksi suurista muutoksista oli monilukutaidon ja tieto- ja viestintäteknologian osaamisen sisällyttäminen varhaiskasvatuksen tavoitteisiin velvoittavasti. Aiemmasta ohjaavasta asiakirjasta tulikin velvoittava normiasiakirja, jonka tavoitteisiin ja päämääriin jokaisen kasvatusvastuullisen henkilöstön jäsenen on päämäärätietoisesti pyrittävä. (Opetushallitus 2016, 8.) Aiemmissa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa tieto- ja viestintäteknologian sekä median liittäminen varhaiskasvatukseen on ollut aikuislähtöistä ja perustunut enemmän välilliseen kuin suoraan opettamiseen (Stakes 2005, 17,22). Nyt kuitenkin monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen ovat yksi varhaiskasvatussuunnitelman viidestä laaja-alaisen osaamisen osa-alueesta ja näiden pedagoginen tavoite tulisi olla jokaisen lapsen kohdalla automaattinen konventio (Opetushallitus 2016, 22).

Jokainen kunta Suomessa, myös Vantaa, on tehnyt Opetushallituksen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta oman varhaiskasvatussuunnitelman, jota kasvattajat toteuttavat työssään. Tämän lisäksi Vantaalla on käytössä myös varhaiskasvatuksen tieto- ja viestintäteknologian pedagogisen käytön strategia. Nämä kaksi luovat raamit ja omat tavoitteensa tieto- ja viestintäteknologian käytölle varhaiskasvatuksessa Vantaalla. Uuden varhaiskasvatussuunnitelman velvoittava merkitys varhaiskasvatuksessa lisää tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen tason vaatimuksia myös Vantaalla. Näin ollen myös vantaalaisten varhaiskasvattajien on otettava tieto- ja viestintäteknologia ”haltuun” ja osaksi jokapäiväistä päiväkodin arkea. Vain näin toimimalla voidaan katsoa varhaiskasvatussuunnitelman monilukutaidon ja tieto- ja viestintäteknologian näkökulmasta tavoitteiden saavuttaminen olevan mahdollista.

Usein korostetaan kuitenkin kasvattajien oman kiinnostuksen ja koulutuksen roolia laadukkaassa mediakasvatuksessa ja tieto- ja viestinteknologisessa osaamisessa (Mulari, Valkonen &

Salomaa 2016, 147,153; Turja 2011,207). Vuonna 2013 Opetus- ja kulttuuriministeriön (2013, 37) julkaisussa huomattiinkin, että mediakasvatuksen taso vaihteli suurestikin makrotasolla. Näin ollen voidaan todeta, ettei vaihtelevuutta varmastiakaan ollut vain makrotasolla, vaan myös mikrotasolla, kasvattajasta ja kasvattajayhteisöstä riippuen. Nyt kuitenkin, uusien varhaiskasvatussuunnitelmien myötä tämän vaihtelevuuden pitäisi olla historiaa ja varhaiskasvatus Suomessa pitäisi olla yhtenäistä ja tasa-arvoista kaikkialla.

Tieto- ja viestintäteknologia ei kuitenkaan ole niin yksiselitteinen ja pysyvä osa-alue. Jatku- vassa kehitystilassa oleva monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologian jatkuva muuntumi- nen eivät luo puitteita yksiselitteiselle tavalle opettaa ja kasvattaa lapsia median maailmaan (Salomaa 2017, 138). Koulutussisällöt uusien lastentarhaopettajien ja varhaiskasvatuksen so- sionomien(AMK) koulutuksessa ovat parantuneet tieto- ja viestintäteknologiselta osalta, mutta vielä vuonna 2013 tieto- ja viestintäteknologia arvioitiin heikommaksi osaamisalueeksi varhaiskasvatuksen koulutuksessa. Sen koulutus koettiin myös puutteelliseksi opiskelijoiden mielestä, erityisesti yliopiston kautta opiskelevilla. (Karvi 2013, 63-64, 91.) Tämän jälkeen on tullut paljon kehitystä opinto-ohjelmiin, mutta tämä kuitenkin tarkoittaa, että kentällä on suuri määrä lastentarhanopettajia, jotka kokevat olevansa tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen alueella puutteellisesti koulutettuja.

Tutustuttuani alkukevällä 2017 Vantaan kaupungin muutamaan päiväkotiin työharjoittelujeni aikana, huomasin myös näissä päiväkodeissa joillakin kasvattajilla olevan haasteita ottaa tieto- ja viestintäteknologia arkiseen käyttöön lasten kanssa työskennellessä. Tabletit toki oli- vat käytössä, mutta usein vain pelattavien sovellusten muodossa. Tämän haasteen innoitta- mana halusinkin lähteä tekemään matalan kynnyksen opasta, joka ohjaisi kasvattajia kädestä pitäen tablettien monipuolisempaan käyttöön, antaisi hyviä vinkkejä erilaisista teknologisista keinoista, joita käyttää lasten kanssa, sekä rohkaisisi tablettien käyttöön varhaiskasvatus- suunnitelmasta tuttujen pedagogisin perusteluin. Tarkoitukseni oli siis tuottaa opas Vapaa- lan päiväkodin henkilökunnan käyttöön, jonka tavoitteena oli kehittää Vapaalan päiväkodin varhaiskasvatusta tieto- ja viestintäteknologian kontekstissa.

2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli tuottaa opas, joka tuo Vapaalan päiväkodin henkilöstön tietoisuuteen ja käyttöön tieto- ja viestintäteknologian osaamiseen liittyviä työtapoja. Tavoitteena oli kehittää varhaiskasvatusta ja lisätä lasten tasa-arvoista varhaiskasvatusta luomalla samanlaiset mahdollisuudet kaikille Vapaalan päiväkodin lapsille tulevaisuudessa tieto- ja viestintäteknologisessa kontekstissa. Tavoitteenani oli myös tuoda uuden varhaiskasvatussuunnitelman monilukutaidon ja tieto- ja viestintäteknologian laaja-alaisen osaamisen osa-alue vahvemmin esille myös Vapaalan päiväkodissa arjessa.

Oppaan tarkoituksena oli innostaa Vapaalan päiväkodin varhaiskasvattajat lisäämään tieto- ja viestintäteknologiaa omassa työssään. Tämä teknologia rajautui lähes kokonaan tabletteihin, joita Vantaan kaupungin päiväkodeissa oli hyvin saatavilla. Oppaan tavoitteet nivoutuivat yhteen koko opinnäytetyön tavoitteiden kanssa. Tavoitteena oli siis lisätä ja kehittää tieto- ja viestintäteknologian osaamista Vapaalan päiväkodin henkilökunnan keskuudessa niin, että se palvelisi paremmin varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteita tällä laaja-alaisen osaamisen osa-alueella.

Teknologia, esimerkiksi juuri tabletti, on kuitenkin vain kanava ja keino, jolla opettaa niitä samoja asioita ja taitoja, joita lapsille on varhaiskasvatuksessa opetettu jo vuosikymmeniä. Vantaalla varhaiskasvatuksessa tavoitteena onkin saada tieto- ja viestintäteknologia palvelemaan opetuksellisia ja kasvatuksellisia päämääriä (Vantaan kaupunki 2015, 2). On tietenkin joitakin osa-alueita, joissa uuden taidon, kuten ohjelmoinnin tai animaation tekemisen, oppiminen ovat itse tarkoitus, mutta pääasiassa tabletin käytön voi lähes rajattomasti yhdistää muihin pedagogisiin päämääriin. Vain mielikuvitus ja luovuus ovat rajana, mihin kaikkeen tieto- ja viestintäteknologiaa voi varhaiskasvatuksessa käyttää (Hietaranta 2017, 9). Viime vuosikymmenillä Suomessa ja muissa Pohjoismaissa onkin voimistunut käsitys siitä, että parhaiten tieto- ja viestintäteknologista osaamista pystyy kehittämään integroimalla se muuhun opetukseen (Opetushallitus 2011, 9). Tätä samaa ajatusta tulee noudattaa myös varhaiskasvatuksessa.

Tarkoituksena ei kuitenkaan ollut saattaa koko tieto- ja viestintäteknologian jokaista variaatiota tämän päiväkodin käyttöön, vaan saada henkilökunta paremmin omaksumaan tieto- ja

viestintäteknologia osana varhaiskasvatusta positiivisessa hengessä, yksinkertaisia keinoja esitellen. Nämä keinot jalostuivat luonnollisesti varhaiskasvatussuunnitelman viidestä oppimisen alueesta ja asiasisällöt ovat tuttuja kaikille. Tarkoituksena oli juurikin esittää, kuinka tuttuja asiasisältöjä voi välillä esittää uusin tieto- ja viestintäteknologian keinoin. Itse asiasisältö riippuu kuitenkin usein kasvattajasta itsestään, ja tarkoitukseni oli saada kasvattajat löytämään tieto- ja viestintäteknologia osaksi menetelmärepertuaariaan.

Tämän lisäksi henkilökohtaisena tavoitteenani oli myös syventää omaa asiantuntijuuttani tällä osa-alueella ja nostaa oman henkilökohtaisen kvalifikaationi valuaatiota tulevilla työmarkkinoilla. Tämän ulkoisen motivaation lisäksi minulla on ollut henkilökohtaista intohimoa olla tietoteknisesti ajan tasalla ja omat intressini tukevat tämän osa-alueen aihetta opinnäytetyölleni. Myös Vilkan ja Airaksisen (2003, 23) mukaan opinnäytetyön aiheen valinnassa ensisijaisen tärkeää on, että aihe motivoi tekijää. Vaikka tulevaisuudessa tämän koulutuksen kautta saatu muodollinen kompetenssini tuleekin riittämään lastentarhanopettajan pätevyyteen toivottavasti myös jatkossa, haluan tästä huolimatta myös tulevaisuudessa kehittää omaa osaamistani niin, että myös työn vaatima kompetenssi tälläkin osaamisalueella tulee kokonaisuudessaan täytetyksi.

3 Varhaiskasvatus ja oppimisen alueet

Tässä luvussa käyn läpi varhaiskasvatusta varhaiskasvatustlain näkökulmasta. Lisäksi kerron valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ja Vantaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman mukaisista oppimisenalueista kokonaisuutena.

”Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka” (Varhaiskasvatustilaki 19.1.1973/36 1 §).

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää jokaisen lapsen kehityksen ja iän mukaista kokonaisvaltaista kehitystä, kasvua, hyvinvointia ja terveyttä. Sen tavoitteena on myös tukea lapsen oppimisen edellytyksiä sekä edistää elinikäistä oppimisen ja koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista. (Varhaiskasvatustilaki 19.1.1973/36 2a §.)

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on myös toteuttaa lapsen liikkumiseen, leikkiin, taiteeseen ja kulttuuriseen perintöön pohjautuvaa monipuolista pedagogista toimintaa, mahdollistaen samalla positiiviset oppimiskokemukset. Tämän lisäksi sen tavoitteena on varmistaa kehittävä, terveellinen, turvallinen ja oppimista edistävä varhaiskasvatusympäristö. (Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36 2a §.)

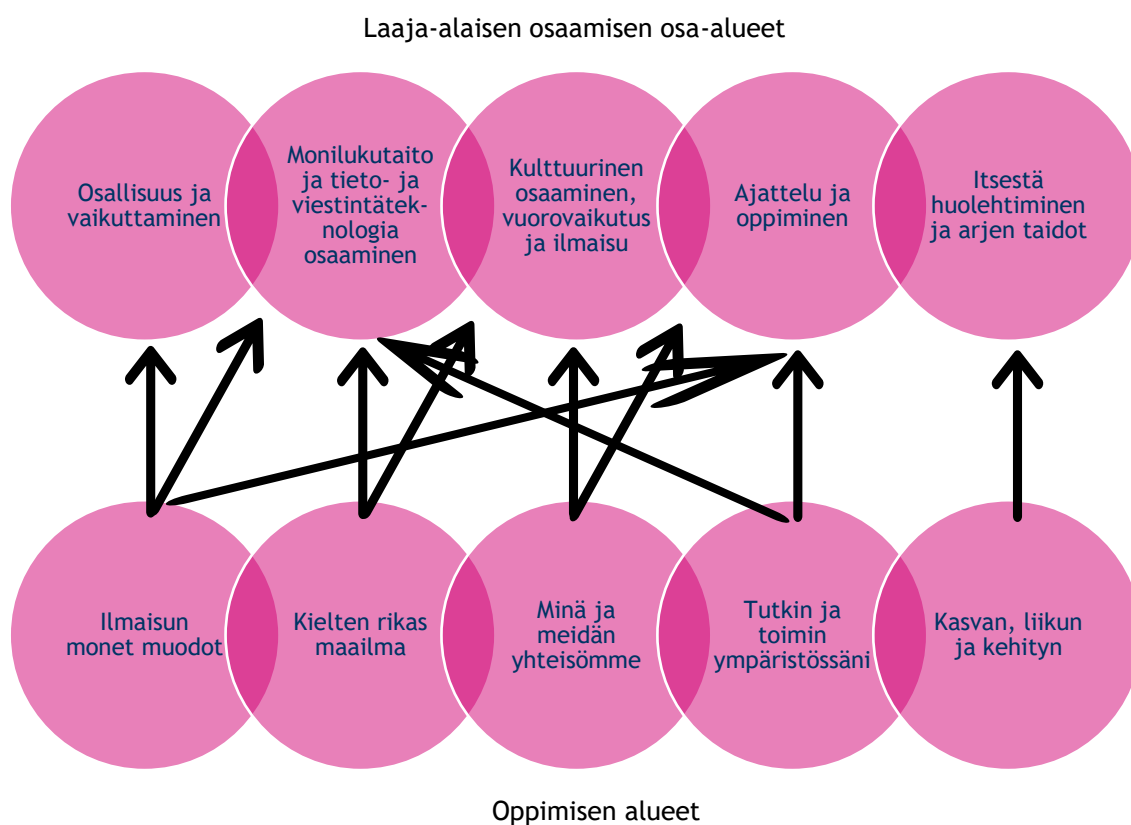
Varhaiskasvatuksessa tavoitteena on myös turvata kunnioittava toimintatapa lasta kohtaan ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön kesken. Varhaiskasvatuksessa on pyrittävä antamaan jokaiselle lapselle yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuurista perinnettä sekä kunkin kielellistä, uskonnollista, kulttuurista ja katsomuksellista taustaa. (Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36 2a §.)

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on vielä tunnistaa jokaisen lapsen yksilöllinen tuen tarve, sekä järjestää tätä tarkoituksenmukaista tukea monialaisessa yhteistyössä sitä tarvittaessa. Lisäksi tulee kehittää lapsen vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja sekä edistää lapsen toimimista ryhmässä vertaistensa kanssa. Lasta tulee myös ohjata eettisesti kestävään ja vastuulliseen toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen, sekä yhteiskunnan jäsenyyteen. (Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36 2a §.)

Varhaiskasvatuksessa henkilöstön tulee varmistaa lapsen mahdollisuudet osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskevissa asioissa. Varhaiskasvatushenkilöstön tulee myös toimia yhdessä lapsen ja vanhemman tai huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja kehityksen parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai huoltajaa kasvatustyössään. (Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36 2a §.)

Varhaiskasvatusta ohjaa valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, jonka pohjalta jokainen kunta on tehnyt oman varhaiskasvatussuunnitelman. Valtakunnallisessa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa sekä Vantaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmassa on jaoteltu laaja-alaisen osaamisen osa-alueet viiteen osaan. Nämä alueet ovat monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologiaosaaminen, ajattelu ja oppiminen, kulttuurinen osaaminen, vuo-

rovaikutus ja ilmaisu, itsestä huolehtiminen ja arjen taidot, sekä osallistuminen ja vaikuttaminen. Näihin alueisiin ovat voimakkaasti sidoksissa myös suunnitelmassa esitetyt oppimisen alueet, joita on myös viisi. Nämä ovat kielten rikas maailma, ilmaisun monet muodot, minä ja meidän yhteisömmä, tutkin ja toimin ympäristössäni ja kasvan, liikun ja kehityn. Nämä oppimisen alueet tukevat jokainen osallaan eri laaja-alaisen osaamisen osa-alueita. (Opetushallitus 2016, 22,39; Vantaan Kaupunki 2017a, 23,45.) Nämä alueet ovat kerrottu tarkemmin tulevissa kappaleissa.

Kuva 1: Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita tukevat oppimisen alueet

(Opetushallitus 2016, 22,39-46)

3.1 Ilmaisun monet muodot

Varhaiskasvatuksessa tehtävänä on tukea tavoitteellisesti lapsen sanallisen, kehollisen, kuvallisen ja musiikillisen ilmaisun kehittymistä ja tutustuttaa lapsia eri taiteiden muotoihin ja kulttuuriseen perintöön. Taiteellinen ilmaiseminen ja kokeminen edistävät lapsen edellytyksiä oppia, positiivista minäkuvaa, sekä sosiaalisia taitoja. Taiteen avulla lapsi myös oppii ymmärtämään ja jäsentämään ympäröivää maailmaa. Erilaisten ilmaisun taitojen harjoittelu kehittää ajattelun ja oppimisen taitoja, kun lapsi tutkii, tulkitsee ja luo merkityksiä kokemalleen. Ilmaisun monet muodot tukevat myös osallisuuden ja vaikuttamisen sekä monilukutaidon osa-alueita. (Vantaan kaupunki 2017a, 48; Opetushallitus 2016, 41-42.)

Ilmaisun erilaiset muodot tarjoavat lapselle keinoja hahmottaa ja kokea maailmaa tavoilla, jotka puhuttelevat ja innostavat lasta. Näihin eri muotoihin tutustutaan eri aisteja, työtapoja ja oppimisympäristöjä käyttäen, sekä hyödynnetään lähiympäristön kulttuurista tarjontaa. Kasvattajien, lasten ja muiden yhteistyökumppaneiden vahvuuksia ja erityisosaamista tulee hyödyntää taidekasvatuksen rikastuttamiseksi. (Vantaan kaupunki 2017a, 48-49; Opetushallitus 2016, 41-42.)

Sanallinen ja kehollinen ilmaisu sisältävät esimerkiksi draamaa, tanssia ja leikkiä. Lapsen osallisuus otetaan huomioon ja lapselta nousseita aiheita hyödynnetään yhdessä. Ilmaisun tulee olla välillä spontaania ja välillä suunniteltua. Näiden ilmaisujen tavoite on että lapselle tarjotaan mahdollisuus kielelliseen ja keholliseen kokemiseen, viestintään ja ilmaisuun monipuolisesti. (Vantaan kaupunki 2017a, 48-50; Opetushallitus 2016, 41-42.)

Kuvallinen ilmaisu sisältää erilaisia kuvan tekemisen tapoja, kuten piirtäminen, rakentaminen ja mediaesitysten tekeminen. Näitä tapoja kehitetään moniaistisesti havainnointia, tulkintaa ja kuvallista ajattelua harjoittaen. Lasta ohjataan kertomaan ajatuksia kuvallisista viesteistä. Huomiota kiinnitetään eri asioihin, kuten kuvien herättämiin tunteisiin, tekijään, materiaaleihin, muotoihin ja väreihin. Tavoite on kehittää lapsen suhdetta kulttuuriperintöön kuvataiteeseen ja muihin visuaalisiin kulttuureihin. (Vantaan kaupunki 2017a, 49; Opetushallitus 2016, 41-42.)

Musiikillinen ilmaisu sisältää laulua, loruilua, eri soittimien kokeilua, musiikin kuuntelua ja liikkumista musiikin tahdissa. Lasta ohjataan havainnoimaan ääniympäristöä ja kuuntelemaan elämyksellisesti. Tavoite musiikillisessa ilmaisussa on tuottaa lapselle musiikillista kokemusta

sekä vahvistaa lapsen suhdetta ja kiinnostusta musiikkiin. (Vantaan kaupunki 2017a, 49; Opetushallitus 2016, 41-42.)

3.2 Kielen rikas maailma

Varhaiskasvatuksessa tehtävänä vahvistaa lapsen kielellisten valmiuksien ja taitojen kehittämistä, sekä kielellistä identiteettiä. Varhaiskasvatuksen tulisi vahvistaa lapsien kiinnostusta ja uteliaisuutta eri kieliin, kulttuureihin ja tekstiin. Kielelliset taidot mahdollistavat lapselle uusia keinoja vaikuttaa, sekä mahdollisuudet osallistua ja olla aktiivinen toimija. Kielen rikas maailma-oppimisen alue tukee erityisesti monilukutaitoa sekä kulttuuriseen osaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyvää laaja-alaista osaamisen aluetta. (Vantaan kaupunki 2017a, 46; Opetushallitus 2016, 40.)

Lapselle kieli on sekä oppimisen objekti että subjekti. Kielen avulla lapsi oppii ilmaisemaan itseään, olemaan vuorovaikutuksessa muiden kanssa sekä hankkimaan tietoa. Lapsi voi omaksumaa eri kieliä, joiden käyttäminen ja kehittyminen liittyvät eri tilanteisiin. Kielellisessä kehityksessä on kuusi eri osa-aluetta, jotka voivat kehittyä samanikäisillä lapsilla eri aikaan. Nämä osa-alueet ovat vuorovaikutustaidot, kielen ymmärtämisen taidot, puheen tuottamisen taidot, kielen käyttötaidot, kielellinen muisti ja sanavarasto, sekä kielitietoisuus. (Vantaan kaupunki 2017a, 46-47; Opetushallitus 2016, 40.)

Vuorovaikutustaitoja tuetaan kannustamalla lasta kommunikointiin muiden kanssa. Lapsen on tärkeää tuntea tulleensa kuulluksi ja että hänen aloitteisiinsa vastataan. Myös non-verbaaliseen viestintää tulee vastata ja reagoida. (Vantaan kaupunki 2017a, 47; Opetushallitus 2016, 41.)

Kielen ymmärtämisen taitoja tuetaan lapsen kielellisen mallintamisen keinoin. Toiminta sanotetaan jatkuvasti ja lapsen kanssa keskustellaan. Tilanteissa käytetään tarkkaa ja kuvailevaa puhetta. Tarpeen mukaan käytetään kuvitettua ympäristöä, tukiviittomia ja esineitä. Puheen tuottamisen taitoja taas tuetaan rohkaisemalla lasta puhumaan eri tilanteissa, niin lasten kuin aikuistenkin kanssa. Näin lapsi oppii ymmärtämään ja käyttämään puhuttua kieltä. (Vantaan kaupunki 2017a, 47; Opetushallitus 2016, 41.)

Kielen käyttötaitoja tuetaan harjoittelemalla lasten kanssa kertomista, selittämistä ja puheen vuorottelua. Puheen tuottamisen taitoja tuketaan lisäksi eläytymällä, hyvien tapojen opettelulla ja huumorin käytöllä, sekä erilaisiin teksteihin tutustumalla. (Vantaan kaupunki 2017a, 47; Opetushallitus 2016, 41.)

Kielellistä muistia ja sanavaraston laajenemista tuetaan kiireettömällä keskustelulla, lukemisella, kuvaavien sanojen käytöllä ja kielellä leikkittelyllä, kuten loruilla ja laululeikeillä. Kielellisen ilmaisun monipuolistuminen edellyttää, että kielellinen muisti ja sanavarasto laajenevat, joten kasvattajien on tietoisesti ja johdonmukaisesti tuettava tätä kehitystä. (Vantaan kaupunki 2017a, 47; Opetushallitus 2016, 41.)

Kielitietoisuuden kehittymistä tuetaan eri kielten havainnointia lähiympäristössä. Kasvattajien tulee herättää ja lisätä lapsen mielenkiintoa kirjoitettua ja puhuttua kieltä kohtaan sekä myöhemmin myös lukemista ja kirjoittamista kohtaan. Lasta tulisi myös rohkaista leikkillisesti lukemaan ja kirjoittamaan. (Vantaan kaupunki 2017a, 47; Opetushallitus 2016, 41.)

3.3 Minä ja meidän yhteisömme

Lasten aloittaessa varhaiskasvatuksen, heidän elinpiirinsä laajenee enemmän kodin ulkopuolelle ja lapsi kohtaa erilaisia tapoja ajatella ja toimia. Varhaiskasvatuksessa tehtävänä on kehittää lapsen valmiuksia monimuotoisen lähiyhteisönsä ymmärtämiseen ja opetella toimimaan siinä. Tätä tehtävää lähestytään lähiyhteisön menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden kautta, sekä myös eettisen ajattelun, median ja katsomusten kautta. Minä ja meidän yhteisöoppimisen alue tukee erityisesti lapsen kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun, sekä ajattelun ja oppimisen laaja-alaista osaamisen aluetta. (Vantaan kaupunki 2017a, 50; Opetushallitus 2016, 43.)

Lähiyhteisön menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden pohtimista tuetaan kunkin ajan ominaispiirteiden nostamisella esiin. Lapselle kerrotaan historiasta, tutkaillaan nykyisyyttä ja arvuutellaan tulevaa. Huoltaja voidaan osallistaa kertomaan omasta kulttuuriperinnöstään.

Isovanhempiemme leikkimät leikit kuuntelema musiikki toimii myös keinona tutustua menneeseen. Tulevaisuuden osalta voidaan pohtia vaikkapa muuttuvaa maailmaa tai ammatteja. Tavoite on kasvattaa lapsi ymmärtämään, kuinka ihmiset ovat erilaisia, mutta kuitenkin samanarvoisia. (Vantaan kaupunki 2017a, 51; Opetushallitus 2016, 44.)

Eettisen ajattelun taitoja tuetaan keskustelemalla ja pohtimalla lasta mietityttäviä tai esiin ilmenneitä eettisiä kysymyksiä. Näitä voivat olla pelon, surun tai ilon tunteet, oikean ja väärän erottaminen, oikeudenmukaisuus tai vaikkapa ystävyys Lapsen kanssa voi myös pohtia sääntöjä ja niiden perusteluja, mutta pohtiminen tulee tapahtua aina niin, että lapsi tuntee olonsa hyväksytyksi ja turvalliseksi. (Vantaan kaupunki 2017a, 50; Opetushallitus 2016, 43)

Mediakasvatuksen taitoja tuetaan tutustumalla eri medioihin ja kokeilemalla median tuottamista leikkillisesti, turvallisessa ympäristössä. Median aiheita käsitellään lapsen tasoisesti vaikkapa piirtämällä, draaman keinoin tai vaikkapa leikin lomassa. Lasta myös ohjataan median vastuulliseen käyttöön sekä lähde- ja mediakriittisyyteen. (Vantaan kaupunki 2017a, 51; Opetushallitus 2016, 44)

Katsomuskasvatuksessa lapsen kanssa tutustutaan erilaisiin katsomuksiin ja niiden perinteisiin. Tämä onnistuu luontevasta vaikkapa vuoden eri katsomuksellisia juhlia ja tapahtumia tarkastelemalla ajankohtaisesti. Tavoite on edistää keskinäistä ymmärrystä ja kunnioitusta ja kulttuurisen ja katsomuksellisen identiteetin kehittymistä. (Vantaan kaupunki 2017a, 51; Opetushallitus 2016, 44)

3.4 Tutkin ja toimin ympäristössäni

Varhaiskasvatuksessa tehtävänä on antaa lapselle valmiudet ymmärtää, jäsentää ja havainnoida ympäristöä. Lasta ohjataan toimimaan ja tutkimaan luontoa ja rakennettua ympäristöä. Matemaattinen ajattelu, ympäristökasvatus ja teknologiakasvatus kuuluvat tähän oppimisen alueeseen. (Vantaan kaupunki 2017a, 52; Opetushallitus 2016, 44.) Tutkin ja toimin ympäristössäni- oppimisen alue tukee erityisesti ajattelun ja oppimisen sekä monilukutaidon ja tieto- ja viestintäteknologian laaja-alaista osaamisen aluetta.

Matemaattisen ajattelun taitoja tuetaan havainnoimalla matemaattisuutta ympäristössä. Näitä havaintoja pohditaan ja tarkastellaan eri tavoin, kuten kehollisesti tai välineiden ja kuvien avulla. Kasvattaja tarjoaa lapselle mahdollisuuden vertailla, luokitella, järjestää ja säännönmukaistaa. Lisäksi lasta kannustetaan ympäristön haasteiden tai ongelmien havainnointiin ja ratkaisuun. Matemaattisen ajattelun taitoja tuetaan myös lukukäsitteitä, lukujonoja, nimemistä, tilan hahmottamista ja aikakäsitteitä lapsen ikätasoisesti harjoittelemalla. Tavoite on tarjota lapselle oppimisen ja oivaltamisen ilo. (Vantaan kaupunki 2017a, 52-53; Opetushallitus 2016, 44-45.)

Ympäristökasvatuksessa opitaan ympäristössä, ympäristöstä ja ympäristön hyväksi. Retket ja ympäristön tutkiminen sekä luonnon ilmiöt, vuodenaajat, ympäristötuntemus ja -käsitteet opettavat ympäristössä sekä ympäristöstä. Luonnon kunnioittaminen, roskaamaton retkeily, säästäväisyyden ja kohtuullisuuden opettelu, kierrättäminen ja muu jätteiden vähentäminen, ruuan vastuullinen määrä ovat kaikki ympäristön hyväksi toimimista. Tavoite on vahvistaa lapsensuhdetta luontoon ja toimimista vastuullisesti ympäristössä sekä kestävän kehityksen elämäntapaa. (Vantaan kaupunki 2017a, 53; Opetushallitus 2016, 45.)

Teknologiakasvatuksessa havainnoidaan ympäristön teknologiaa, teknisiä ratkaisuja ja tutustutaan tietoteknologisiin laitteisiin ja näiden toimintoihin. Lapselle tarjotaan mahdollisuus myös itse toteuttaa ja kokeilla itse, sekä etsiä uusia luovia ratkaisuja. Tavoite on kannustaa lasta kokeilevaan ja tutkivaan työtapaan. (Vantaan kaupunki 2017a, 53; Opetushallitus 2016, 45.)

3.5 Kasvan, liikun ja kehityn

Varhaiskasvatuksessa tehtävänä on luoda pohjaa lapsen fyysistä aktiivisuutta, hyvinvointia ja terveyttä edistävälle ja arvostavalle elämäntavalle, yhdessä vanhempien kanssa. Tähän oppimisen alueeseen kuuluu liikunnan lisäksi ruokakasvatus, sekä terveys- ja turvallisuuskasvatus. Kasvan, liikun ja kehityn- oppimisen alue tukee erityisesti itsestä huolehtimisen ja arjen taitojen laaja-alaista osaamisen aluetta. (Vantaan kaupunki 2017a, 54; Opetushallitus 2016, 46.)

Varhaiskasvatuksen liikkumista tuetaan kannustamalla lasta ulkoiluun ja liikunnalliseen leikkiin ympäri vuoden. Liikunnan tulee olla ohjattua ja omaehtoista. Liikunnallisen kasvatuksen tulee olla monipuolista, lapsilähtöistä, tavoitteellista ja säännöllistä. Lisäksi harjoitellaan motorisia perustaitoja, kehontuntemusta ja kehonhallintaa. Tavoite on innostaa monipuoliseen liikkumiseen ja liikunnan iloon. (Vantaan kaupunki 2017a, 54; Opetushallitus 2016, 46.)

Ruokakasvatuksessa lasta ohjataan monipuoliseen, riittävään syömiseen, sekä omatoimisuuteen ruokailutilanteessa. Kasvatuksessa tuetaan eri aistien käyttöä, ruokarauhaa ja hyviä pöytätapoja. Tavoite on edistää positiivista suhtautumista syömiseen ja ruokaan sekä monipuolisten ja terveellisten ruokatottumusten tukeminen. (Vantaan kaupunki 2017a, 55; Opetushallitus 2016, 46-47.)

Terveys- ja turvallisuusasioita tuetaan keskustelemalla levon, liikunnan ja ihmissuhteiden merkityksestä terveydelle ja hyvinvoinnille. Tuetaan terveyteen liittyvien valmiuksien kuten henkilökohtaisen hygienian ja oman terveyden huolehtimisen kehittymistä. Lapsen kanssa opetellaan turvallisuusasioita arjen tilanteissa päivittäin. Näitä löytyy esimerkiksi ulkoilu-, leikki-, ruokailu- ja pukemistilanteista. Myös liikennesääntöjä ja liikenteessä liikkumista harjoitellaan. Tavoite on antaa lapselle valmiuksia toimia eri ympäristöissä ja tilanteissa turvallisesti ja terveydellisesti. (Vantaan kaupunki 2017a, 55; Opetushallitus 2016, 47.)

4 Tieto- ja viestintäteknologia varhaiskasvatuksessa

Tässä luvussa kerron opinnäytetyöni teoreettista taustaa tieto- ja viestintäteknologisesta näkökulmasta ja tulen kuvaamaan aihealuetta yleisesti lähdeaineistoa hyödyntäen. Ensin kerron keskeisimmät käsitteet, kuten mediakasvatus, monilukutaito, tieto- ja viestintäteknologia varhaiskasvatuksen näkökulmasta. Seuraavaksi käsittelen tieto- ja viestintäteknologian kehitystä varhaiskasvatuksessa. Tämän jälkeen käyn vielä läpi tässä opinnäytetyössä huomioitavia tekijöitä tieto- ja viestintäteknologiaosaamisessa varhaiskasvatuksessa, kuten tieto- ja viestintäteknologia oppimisympäristönä, sekä haasteet tieto- ja viestintäteknologian käyttöön-otossa.

Mediakasvatusta tapahtuu monin eri painotuksin ja monista eri näkökulmista. Mediakasvatuksen tehtävänä on kuitenkin tuoda esiin lapsen kiinnostuksen kohteita ja erilaisia variaatioita mediakokemuksista, tarjota tietoa medioiden hyödyntämisestä ja opettaa ymmärtämään, hahmottamaan ja erittelemään erilaisia mediaailmiöitä. (Mulari, Valkonen & Salomaa 2016, 147.) Mediakasvatus voidaan katsoa monilukutaitoa sekä tieto- ja viestintäteknologian osaamista luontevasti yhteen sitovana pedagogisena, kognitiivisena toimintana (Salomaa 2016,141).

Monilukutaidolla taas tarkoitetaan kulttuuristen, monitahoisten viestien ja erilaisten ympäristöjen sekä vuorovaikutuksen kannalta oleellista taitoa. Monilukutaito mahdollistaa asiasisältöjen tulkinnan tai tuottamisen taitoja. Monilukutaito käsittää erilaisia lukutaitoja, esimerkiksi kuvalukutaidon, medialukutaidon, peruslukutaidon ja numeerisen lukutaidon. Monilukutaito kytkeytyy ajattelemisen ja oppimisen taitoihin. (Opetushallitus 2016, 23-24.)

Tieto ja viestintäteknologia käsitteenä sisältää kaikki laitteet, välineet ja menetelmät, joita käytetään viestien tekemiseen, luomiseen lähettämiseen ja vastaanottamiseen. Tieto- ja viestintäteknologia varhaiskasvatuksessa on monipuolinen ja lasta osallistava oppimisympäristö. (Opetushallitus 2016, 32.)

4.1 Siirtyminen tieto- ja viestintäteknologian käyttöön

Ensimmäisen kerran mediakasvatuksesta alettiin puhumaan yli 40 vuotta sitten (Mulari, Valkonen & Salomaa 2016, 146). Varhaiskasvatuksessa sitä ei ole kuitenkaan velvoitettu ennen kuin viimeisimmän, elokuussa 2017 voimaan tulleen varhaiskasvatussuunnitelman myötä (Opetushallitus 2016, 9). Kun verrataan aiempaa, vuonna 2005 voimaan tullutta varhaiskasvatussuunnitelman perusteita ja uutta varhaiskasvatussuunnitelmaa, voidaan huomata, että tieto- ja viestintäteknologian rooli varhaiskasvatuksessa on kasvanut suuresti viimeisen kymmenen vuoden aikana. Aiemmassa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa tieto- ja viestintäteknologia mainittiin lyhyesti ja kasvattajälähtöisesti. Tuolloin korostettiin enemmän teknologiatietoisuutta ja mahdollisuutta ottaa se harkiten käyttöön. (Stakes 2005, 17.)

Uudessa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa monilukutaito ja tieto- ja viestintätekniologia ovat yksi varhaiskasvatuksen viidestä laaja-alaisen osaamisen osa-alueesta, ajattelun ja oppimisen, kulttuurisen osaamisen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun, itsestä huolehtimisen ja arjen taitojen, sekä osallistumisen ja vaikuttamisen ohella (Opetushallitus 2016, 22). Monilukutaito ja tieto- ja viestintätekniologiaosaaminen ovat siis huomattavassa seurassa ja nykyään todella korostunut osa varhaiskasvatusta.

Vantaan kaupungilla (2015) on käytössä myös oma varhaiskasvatuksen tieto- ja viestintätekniologian pedagogisen käytön strategia, joka osaltaan luo tavoitteet ja antaa ohjeet varhaiskasvattajille. Tämä strategia tulee toimimaan myös opinnäytetyöni lähtökohtana ja suunnannäyttäjänä työn edetessä.

4.2 Tieto- ja viestintätekniologian käyttöönoton haasteet

Yksi toteutusvaiheen haasteellisista osa-alueista oli henkilöstön motivoiminen tieto- ja viestintätekniologian käytön lisäämisessä omassa työssään. Pelkkä ylemmältä taholta tuleva käsky ei usein vielä riitä aktiiviseen muutoksen toteuttamiseen omissa työtavoissaan. Motivoitumisen lähtökohtana onkin itsemääräämisen vapaus. Motivaatioon vaikuttavia asioita ovat yksilön ja tilanteen vuorovaikutus, yksilön henkilökohtaiset tarpeet sekä tilanne- ja ympäristötekijät. Motivaatio antaa voimaa ja samalla se myös määrittelee, millä psyykkisellä vireystasolla yksilö voi saavuttaa tavoitteet. (Ruutu & Salmimies 2015,122-123.)

Ihmistä pystyy motivoimaan joko ulkoisilla tai sisäisillä motivaation lähteillä. Ulkoisia motivaation lähteitä ovat esimerkiksi raha tai maine. Sisäisiä, huomattavasti voimakkaampia motivaation lähteitä ovat esimerkiksi tekemisen ilo ja innostus tekemiseen. Sisäisessä motivaatiossa etuna on, että se edistää tehtävien aikaansaamista paremmin. Lisäksi se myös lisää motivoituneiden hyvinvointia. (Ruutu & Salmimies 2015,123.)

Jos työssä on kuitenkin turhautuneisuutta esimerkiksi koulutuksen tai ajan puutteen takia, eikä työntekijä saa tyydytystä työstään, hänen psyykinen toimintakykynsä voi lamaantua ja energiaa saattaa tuhlautua epärelevantteihin asiasisältöihin. Jos esimerkiksi tablettilaitteen yhteys datatyökiini on kerta toisensa jälkeen aiheuttaa ongelmaa, on työntekijän vaikea olla

motivoitunut sen käyttämiseen. Jos motivaatio on kadonnut kokonaan, keinoja motivaation herättämiseen täytyy etsiä uusilla haasteilla tai uudessa ympäristössä. (Ruutu & Salmimies 2015,125.)

Tarkoitukseni olikin sisällyttää tuotokseeni matalan kynnyksen tapoja tabletin käyttöön ja näin luoda innostusta ja onnistumisen elämyksiä kasvattajille. Oli tärkeää luoda varhaiskasvattajille omavalintainen tahtotila ryhtyä käyttämään tablettia. Aluksi esimerkkien avulla ja kopioimalla muilta hyviä käytänteitä saadaan kiinnostus heräämään ja tämän jälkeen on helppompaa ryhtyä toimeen myös itse.

Motivaation lisäksi haasteena saattaisi olla ajankäytön haasteet. On kuitenkin huomioitavaa, että totuttelun jälkeen tablettien käyttö ei pitäisi viedä tavallisia menetelmiä enempää aikaa toteutuksessa.

Motivaation ja ajankäytön lisäksi haasteena saattaisi olla myös laitteiden huono saatavuus. Tämä taitaa olla harmittavasti totta vielä monessa kunnassa Suomessa. Onneksi Vantaalla panostetaan varhaiskasvatuksen teknologiaan ja kuten seuraavassa kappaleessa ilmenee, laitteita on hyvin saatavilla.

4.3 Tieto- ja viestintäteknologinen oppimisympäristö

Tieto- ja viestintäteknologia on osa lasta osallistavaa ja monipuolista oppimisympäristöä (Opetushallitus 2016, 32). Varhaiskasvatuksessa kaikkien lapsien tulisi voida tasapuolisesti käyttää tieto- ja viestintäteknologisia laitteita, ikätaso huomioiden. Tämän mahdollistuu hyvin lasten käyttötapaan sopivalla tableteilla, joita löytyy Vantaalla jokaisesta päiväkotiryhmästä. (Vantaan kaupunki 2015, 4.) Vantaan kaupungin jokaisella päiväkotiryhmällä onkin vähintään yksi tabletti käytössään. Tulevaisuudessa tavoitteena on yksi tablettilaitte jokaista neljää yli 3-vuotiasta lasta kohden. Tästä syystä opinnäytetyöni tuotokseen päätyneet ehdotukset olivat toteutettavissa tabletilla. Tämän lisäksi tabletit ovat helposti liikuteltavia ja yksinkertaisia käyttää. (Vantaan kaupunki 2015, 5, 16.)

Jokaisessa päiväkotiryhmässä tulisi olla myös tietokone (Vantaan kaupunki 2015,16). Tietokoneen käyttömahdollisuudet eivät ole opetuskäytössä niin monimuotoiset kuin tablettien, mutta myös tietokoneita voi käyttää lasten kanssa työskentelyyn. Erityisesti lasten kanssa tuotettu materiaali on usein helppo jatko työstää tietokoneella.

Lapsille ominainen tapa oppia on rohkeasti ja leikkillisesti kokeilla uusia asioita (Vantaan kaupunki 2015, 4). Lapset myös yhdistelevät leikkeihinsä kiinnostavia elementtejä kaikkialta ympäristöstään ja tähän sisältyy myös media (Mulari, Valkonen & Salomaa 2016, 146). Tabletilla työskentely tapahtuu myös usein ryhmissä. Näin ollen lapset oppivat paljon muilta lapsilta, testaillessaan laitteiden ja sovellusten mahdollisuuksia ja ominaisuuksia yhdessä (Vantaan kaupunki 2015, 4).

Myös aikuisen rooli saattaa vaihdella, jos lapset oppivatkin laitteella aikuista nopeammin. Lapsiryhmän kanssa työskennellessä aktiivinen kasvattaja pystyy luomaan aivan samoja vuorovaikutuksen perusteita, mitä aiemmin muussa leikissä tai toiminnassa. (Vantaan kaupunki 2015, 4.) Kasvattajan on kuitenkin tärkeää olla passivoitumatta, vaikka lasten huomio kiinnittyykin vahvasti tablettiin.

Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen varhaiskasvattajat voivat havainnoida lapsen oppimisprosesseja tarkemmin ja samalla kehittää omaa pedagogista osaamista (Vantaan kaupunki 2015, 2). Tablettien avulla on helppoa ja nopeaa dokumentoida kattavasti toimintaa ja kasvattaja pystyy palaamaan tähän sitten myöhemmin, paremmalla ajalla.

Tieto- ja viestintäteknologian keinoja voidaan liittää myös tiedon hankintaan ja ympäristön havainnointiin. Lapsiryhmän kanssa voidaan kerätä ympäristöstä kuvamateriaalia, jota voidaan käydä myöhemmin läpi pedagogisesta näkökulmasta. (Vantaan kaupunki 2015, 5.)

5 Hyvän oppaan tunnusmerkit

Toiminnallisen opinnäytetyöni tuotos oli opas, joten näin aiheelliseksi käydä myös lyhyesti läpi, millainen on hyvä opas. Lähteenä käytin terveydenhuollon puolelle tuotettua ohjeiden

kirjoittamisen opasta, joka sisällöllisesti on osittain sovellettavissa myös muille aloille. Oppaassa käydään käytännöllisesti läpi mitä kaikkea hyvä opas vaatii kirjoittajaltaan (Torkkola, Heikkinen & Tiainen 2002, 10).

Tämä terveydenhuollon puolelle tuotettu opas ohjeiden tekemiseen neuvoo puhumaan suoraan oppaan lukijalle. Hyvä ohje myös puhuttelee lukijaa ja saa lukijan ymmärtämään ohjeen olevan tarkoitettu juuri hänelle. Hyvä ohje myös perustelee sisällön tai toivotun toiminnan. Informaatio pitää olla riittävää, jottei ohjeiden lukija voi vedota tietämättömyyteen ohjeet luettuaan. (Torkkola ym. 2002, 35-38.)

Tärkeitä asioita ovat myös hyvä ja selkeä suomen kielen käyttö ja selkeä otsikointi. Kuvituksen ja kuvien käytössä kannattaa käyttää harkintaa. Kuvia ei kannata laittaa tyhjän tilan täytteeksi, koska tyhjä tila usein korostaa ohjeen rauhallista ilmettä. Asiat on hyvä esittää rationaalisessa järjestyksessä ja loppuun on hyvä jättää mahdollisuus lisätiedoille. (Torkkola ym. 2002, 39-46.)

6 Toiminnallisen opinnäytetyön prosessi

Tässä luvussa käyn läpi opinnäytetyöni toiminnallista prosessia. Ensin kerron toiminnallisesta opinnäytetyöstä yleisesti, sekä työelämän yhteistyökumppanistani Vantaan kaupungin Vapaalan päiväkodista. Tämän jälkeen kerron opinnäytetyön suunnittelusta ja toteuttamisesta.

Seuraavaksi kerron toiminnallisesta osuudesta, eli itse oppaan suunnittelusta ja toteutuksesta tarkemmin, jokainen varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen alue kerrallaan. Lopuksi käyn vielä läpi eri arvioinnin kohteet ja suoritettujen arvioinnin tulokset.

6.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Vilka ja Airaksinen (2003) kertovat toiminnallisen opinnäytetyön perusteista ja tunnuspiirteistä teoksessaan Toiminnallinen opinnäytetyö. Vilkan ja Airaksisen (2003, 9) mukaan toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee ammatillisessa kontekstissa käytännön opastamista tai ohjeistamista ja toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä.

Toteuttamistapana voi olla esimerkiksi kansio, opas tai vaikkapa jokin tapahtuma. Tärkeää toiminnallisessa opinnäytetyössä on käytännön toteutuksen ja raportoinnin yhdistyminen. (Vilka & Airaksinen 2003, 9.)

6.2 Opinnäytetyön työelämäkumppani Vantaan kaupungin Vapaalan päiväkoti

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Vantaan kaupungin Vapaalan päiväkodin kanssa. Suomen neljänneksi suurimmassa kaupungissa Vantaalla asuu yli 18 000 varhaiskasvatuksen piiriin kuuluvaa alle 7-vuotiasta lasta (Vantaan kaupunki 2017b, 25). Varhaiskasvatusta järjestetään Vantaalla päiväkodeissa, perhepäivähoidossa tai muuna varhaiskasvatuksena. Muuhun varhaiskasvatukseen lasketaan kaikki kerho- ja leikkitoiminta, kuten avoimet päiväkodit ja asukaspuistot. (Vantaan kaupunki 2017a, 14.)

Länsi-Vantaalla sijaitseva Vapaalan päiväkoti on yksi Vantaan 120 kunnallisesta päiväkodista, ja päiväkodissa on yhteensä viisi lapsi ryhmää. Näistä kaksi on esiopetusryhmiä, yksi 5-vuotiaiden ryhmä, yksi 3-5-vuotiaiden ja yksi alle 3-vuotiaiden ryhmä. Samaan yksikköön kuuluu myös Nikkarin päiväkoti, jossa on kolme lapsi ryhmää. Päiväkoti noudattaa Vantaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaa.

6.3 Opinnäytetyön suunnittelu ja toteutus

Opinnäytetyön aihe kehittyi pikkuhiljaa ollessani työharjoittelussa samassa päiväkotiyksikössä alkukeväällä 2017. Huomasin näissä päiväkodeissa joillakin kasvattajilla olevan haasteita ottaa tieto- ja viestintäteknologia arkiseen käyttöön lasten kanssa työskennellessä. Tabletit toki olivat käytössä, mutta usein vain pelattavien sovellusten muodossa. Aihe syntyi siis selkeästä tarpeesta saada tablettien käyttö monipuolisemmin mukaan päiväkodin arkeen. Tämän aiheen

innoittamana halusinkin lähteä tekemään matalan kynnyksen opasta, joka ohjaisi kasvattajia kädestä pitäen tablettien monipuolisempaan käyttöön, antaisi hyviä vinkkejä erilaisista teknologisista keinoista, joita käyttää lasten kanssa, sekä rohkaisisi tablettien käyttöön varhaiskasvatussuunnitelmasta tuttujen pedagogisin perusteluin. Uuden varhaiskasvatussuunnitelman ja sen velvoittavuuden myötä aiheen konkreettinen tarve voimistui ja syksyllä 2017 aloin tekemään aiheanalyysia.

Vantaan kaupunki velvoittaa jokaisen opinnäytetyötä tekevän hakemaan kaupungilta tutkimuslupaa. Hain tutkimuslupaa Vantaan kaupungin kirjaamosta ohjeiden mukaisesti, ja myöntävä vastaus saapuikin piakkoin. Samaan aikaan tehtiin myös työelämän edustajan ja opinnäytetyön tekijän välinen sopimus opinnäytetyön tekemisestä.

Aiheanalyysin jälkeen aloitin taustatyön tekemisen. Etsin uusia ideoita ja innovatiivisuutta tieto- ja viestintäteknologian käyttöön ympäristöstä, kirjallisuudesta, internetistä ja koulutusmateriaaleista. Työstin samalla myös suunnitelman kirjallista osuutta ja aihekehystä. Löysinkin monia hyviä ideoita, mutta ne olivat vain irrallisia, ilman varsinaista, näkyväksi tehtyä pedagogista tarkoitusta. Saatuaani käsiini Visa Hietarannan (2017) teoksen Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntävä varhaiskasvatus, ymmärsin tämän puuttuvan punaisen langan löytyvän varhaiskasvatussuunnitelmasta. Hietarannan teoksen innoittamana lähdin rakentamaan opasta jo kokeiltujen ja kokeilemattomien keinojen saattelmana. Hieman myöhemmin tutustuin myös 100 oivallusta mediareppuun-materiaaliin (Helsingin kaupunki 2017), joka vahvisti päätöstä rajata kehittelemäni opas varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen alueiden mukaan. Molemmissa oli käytetty juuri oppimisen alueita aiheiden kategorioimisessa.

Suunnitelman kokoamisen jälkeen oli aika lähteä konkreettisesti kokeilemaan tablettien käyttöä varhaiskasvatuksessa opinnäytetyöni lähtökohdista. Nykyisellä työpaikallani Vapaalan päiväkodissa tavallista työtä tehdessäni olin päässyt jo toteuttamaan elokuussa voimaan tullutta varhaiskasvatussuunnitelmaa ja käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa yhdessä lasten kanssa. Joitakin tieto- ja viestintäteknologian keinoja olin kokeillut myös jo työharjoitteluni aikana, kuten QR-koodien käyttämistä liikuntaradan pohjana ja animaation tekemistä. Suunnitelmaani kuului, että olisin ehtinyt kokeilemaan näitä keinoja myös nykyisessä työpaikassani, mutta valitettavasti tämä ei onnistunutkaan ajankäytön haasteiden ja kuormittuneiden olosuhteiden takia. Ehdin kuitenkin kokeilemaan valokuvan ja videon keinoin tehtyä sadutusta sekä videolle tehtyä leikkilaulua, joista kerrottu lisää myöhemmissä kappaleissa, joissa käsitellään oppaan ohjeita tarkemmin.

Näiden lisäksi löysin oppaaseen tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäviä keinoja myös Helsingin kaupungin (2017) materiaalista 100 oivallusta mediareppuun. Tässä materiaalissa ohjeet ovat kuitenkin melko lyhyitä, joten sovelsin materiaalin ideoita hieman. Oppaaseen mukaan tullut Viikon/päivän tähtihenkilöhaastattelun idea löytyi juuri tästä materiaalista.

Eräs lähde, josta hyödynsin paljon ideoita ja tietoa aiheeseen liittyen, oli Visa Hietarannan (2017) teos Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa. Tästä teoksesta löytyi idea Vuorovaikutustilanteen esittäminen-ohjeeseen sekä QR-koodikuvasuunnistus-ohjeeseen.

Oppaaseen valikoitui lopulta seitsemän eri ohjetta, jossa hyödynnettiin erilaisia sovelluksia, sekä videon ja kameran käyttöä. Näiden riittävään informaatioon meni jo 12 sivua, enkä halunnut ahtaa oppaaseen liikaa erilaisia ja monimutkaisia sovelluksen käyttöohjeita. Opas tuostettiin vaakasuoraan A4-paperille ja informaation tulva olisi ollut liian suuri, jos sivuja olisi ollut vielä enemmän. Tarkoitus oli kuitenkin tutustuttaa ja kannustaa tieto- ja viestintäteknologian käyttöön, ei aiheuttaa tieto- ja viestintäteknologian ähkyä. Itse oppaan tekemisestä on kerrottu seuraavassa luvussa tarkemmin.

6.4 Oppaan suunnittelu ja toteutus

Oppaan pedagogisten perustelujen pohjaksi lopulta muotoutui luonnollisesti siis varhaiskasvatussuunnitelman oppimisen alueet. Näitä alueita on viisi ja jokaisesta alueesta syntyi kaksi sivuinen ohjeistus. Kolmessa ensimmäisessä menetelmän tai sovelluksen läpikäyminen vie ensimmäisen sivun ja toinen sivu on ohje konkreettiseen tekemiseen. Näiden lisäksi oppaaseen tuli esittelysivu, jossa kerrotaan ohjeiden tarkoitus ja tavoite, järjestys, pedagogisten perustelujen taustat ja tarvittavat välineet. Näistä ohjeista kerrottuna tarkemmin alla olevissa kappaleissa.

Hyvän ohjeen tunnusmerkkejä olivat juuri riittävä informaatio ja perustelut toiminnalle (Torkkola 2002, 38). Kuvia käytettiin tarpeen mukaan, ja ilmettä piristettiin värikoodauksella.

Oppimisen alueet värikoodattiin aiheeseen johdattelevalla kuvakkeella (kuva 2) ja muu tieto yhtenäistettiin omalla -kuvakkeella.

Tiedon jakamisen osiossa käytettiin kolmea johdattelevaa kysymystä. Nämä kysymykset olivat Mitä teen?, Miten teen? Ja Mitä tarvitsen?. Näin saatiin teksti puhuttelevaan lukijaa. Passiivin käyttäminen ei puhuttelisi suoraan, eikä herätä lukijaa huomaamaan, että teksti olisi kirjoitettu suoraan hänelle (Torkkola 2002, 36-37). Tekstiosiot jaettiin omiin laatikoihinsa selkeyden vuoksi.

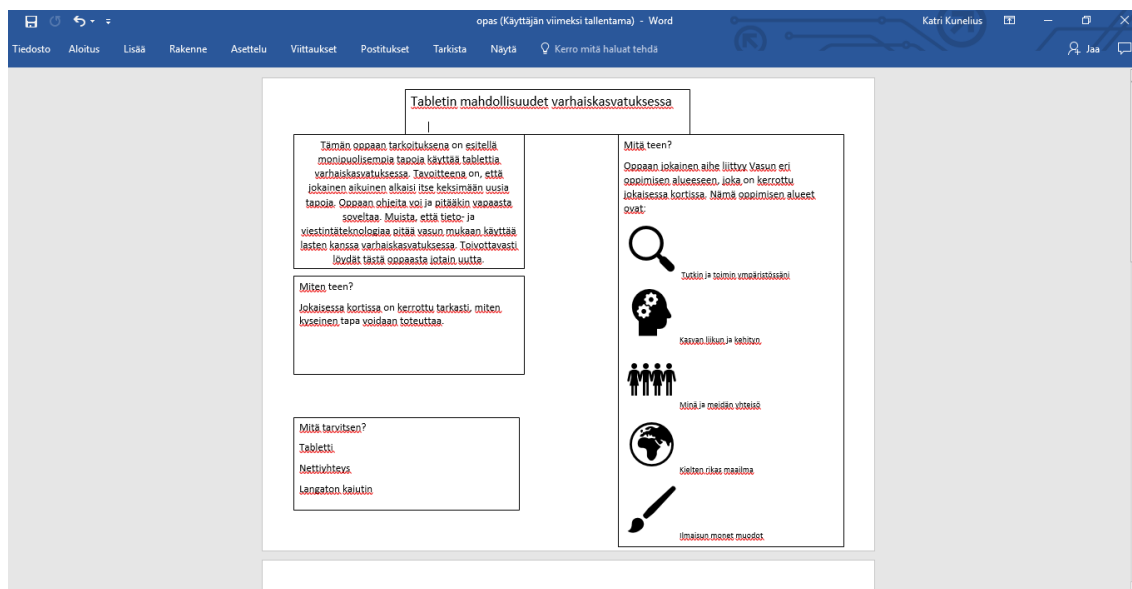
Kuva 2: Värikoodatut oppimisen alueet esittelysivulla

6.4.1 Esittelysivu

Esittelysivu toimi oppaan käyttöohjeen tapaan. Siinä kerrottiin oppaan tarkoituksiksi esitellä monipuolisempia tapoja käyttää tablettia varhaiskasvatuksessa. Tavoitteeksi kerrottiin, että me kasvattajat alkaisimme itse keksimään ja soveltamaan uusia, monipuolisempia tapoja TVT:n käytössä. Lisäksi esittelysivulla kehoitettiin ja rohkaistiin soveltamaan oppaan ohjeita vapaasti. Lopuksi muistutettiin, että tieto- ja viestintäteknologiaa pitää varhaiskasvatussuunnitelman mukaan käyttää lasten kanssa varhaiskasvatuksessa ja toivottiin, kasvattajat löytävät oppaasta jotain uutta työhönsä.

Mitä tarvitsen?-osioon oli listattu kaikki oppaassa tarvittavat työkalut, välineet ja laitteet. Näitä olivat tabletti, tietokone, nettiyhteys, langaton kaiutin, play-kaupasta myöhemmin kerrottuja sovelluksia ja telineen tabletille. Miten teen?- osiossa oli kerrottu jokaisessa ohjeessa olevan osio, jossa ilmaistaan, miten kyseinen tapa voidaan toteuttaa. Mitä teen? -osiossa kerrottiin oppaan jokaisen ohjeen Vasun eri oppimisen alueeseen, joka oli kerrottu jokaisessa ohjeessa. Nämä oppimisen alueet ovat siis Tutkin ja toimin ympäristössäni, Kasvan, liikun ja kehityn, Minä ja meidän yhteisömme, Kielten rikas maailma ja Ilmaisun monet muodot. Lukijajaystävällisempänä ja puhuttelevampana koin hyödylliseksi käyttää Vasu-sanaa varhaiskasvatussuunnitelman sijaan ja lyhennettä TVT tieto- ja viestintäteknologian sijaan. Näin oppaasta saatiin myös lukijalle tuttavallisempi.

Hahmottelin asiasisällöt valmiiksi ennen varsinaisen sommittelun ja taiton tekemistä. Suunnitelmavaiheessa oleva esittelysivu (kuva 3) sisälsi jo suurpiirteisesti oikeat tekstit, mutta ulkoasu oli vielä ratkaisematta. Lopullinen esittelysivu löytyy liitteenä olevasta lopullisesta oppaasta (Liite 4).

Kuva 3: Esittelysivun suunnittelua

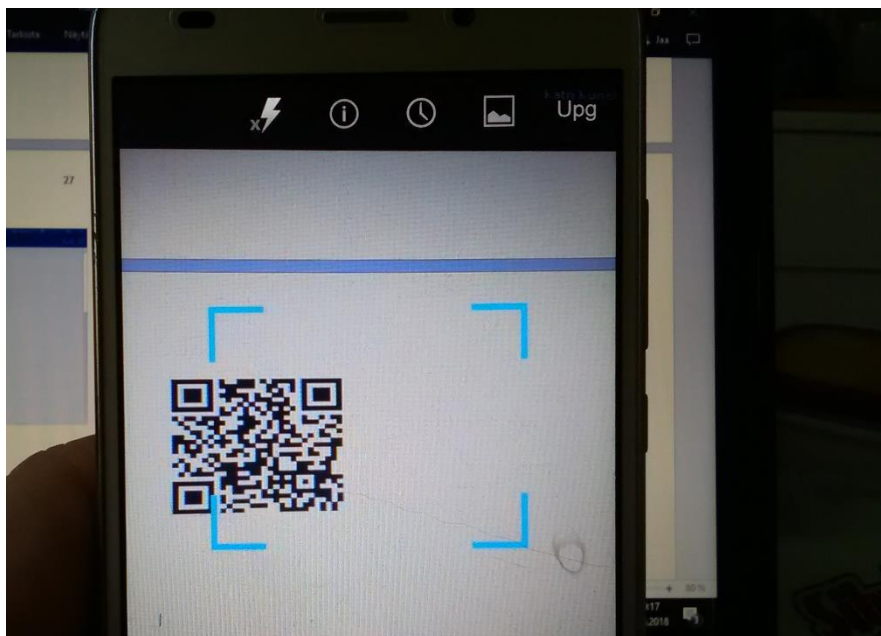
Esittelysivun kääntöpuolella oli vielä huomio tekijänoikeuksista valokuvien ja videomateriaalin käyttämisessä. Ohjeessa kerrottiin, että pitää muistaa aina tarkistaa videoiden ja valokuvien käyttöoikeudet. Lisää tietoa youtube-videoiden käyttöoikeuksista <https://support.google.com/youtube#topic=7505892> ja tekijänoikeuksista opetustyössä <https://operight.fi/>. Lisäksi esittelysivun kääntöpuolelta löytyi oppaassa käytetyt lähteet, sekä ehdotuksia, mistä muualta voisi löytyä hyviä keinoja käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa.

6.4.2 Kasvan, liikun ja kehityksen ohje

Kasvan, liikun ja kehityksen oppimisen alueeseen yhdistin jo aiemmasta työharjoittelustani tutun QR-koodien yhdistämisen liikunnalliseen rataan. QR-koodien luominen ja hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa on aihealue, jonka ehdottomasti halusin ottaa mukaan oppaaseeni. QR-koodien hyvät puolet juuri varhaiskasvatuksessa ovat monipuoliset. Lapset pystyvät käyttämään niitä melko omatoimisesti ja QR-koodit toimivat ikään kuin oikotienä haluttuun materiaaliin tai sisältöön, joka koodiin on haluttu piilottaa.

Koodiin voi piilottaa pelkkää tekstiä tai vaihtoehtoisesti jonkin internetsivun URL-osoitteen. URL-osoite löytyy internetsivulla osoiteriviltä. Myös kuvilla ja videoilla on omat URL-osoitteet, jotka pystytään kopioimaan oikealla hiiren napilla kohdasta, ”kopioi kuvan osoite” tai ”kopioi

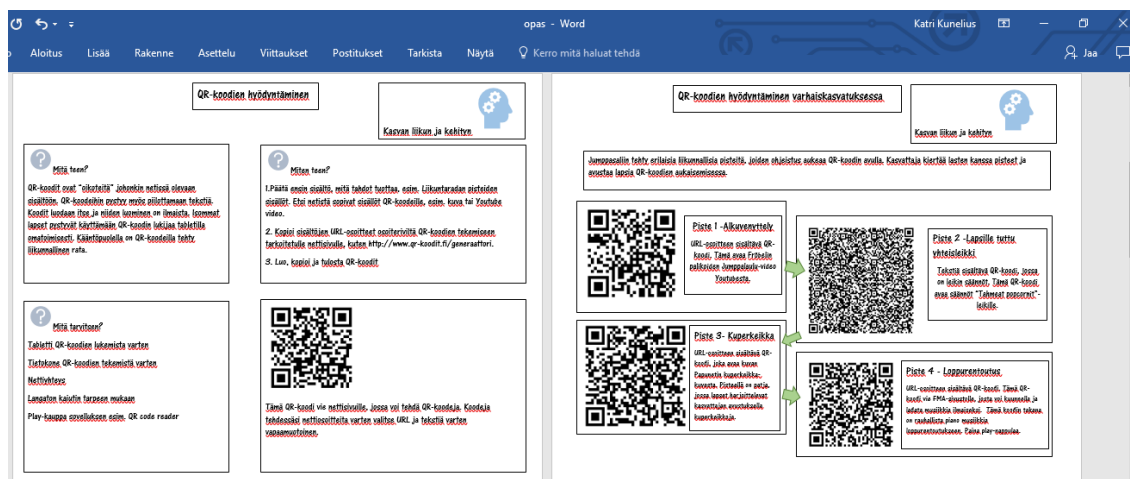
videon URL-osoite”. Tämä osoite liitetään QR-koodien tekemiseen tarkoitettulle internetsivulle, esimerkiksi <http://www.qr-koodit.fi/generaattori>, jonka jälkeen luodaan QR-koodi. Koodi on sekavannäköinen pikseleistä koostuva neliö (kt. Kuva 4), jota lukemalla QR-code reader-sovelluksella päästään haluttuun osoitteeseen, kuvaan tai tekstiin.

Kuva 4: QR-koodin lukeminen sovelluksella

Ohjeessa kerrotaan ensin QR-koodien tekeminen tarkasti ja sovelluksia suositellen. TVT:a hyödyntävä tapa oli ohjeessa erillinen, ohjattu liikuntatuokio. Tuokio sisälsi alkuvenyttelyn, joka oli QR-koodiin piilotettu Fröbelin palikoiden jumppalaulu. Toiseen QR-koodiin oli piilotettu ”Tahmeat popcornit”- yhteisleikin säännöt. Toivottavaa olisi, että aikuinen ohjaa leikkiä ja leikki olisi lapsille entuudestaan tuttu. Liikunnan hyötyjen lisäksi liikunnallinen yhteisleikki kehittää lasten sosiaalisia taitoa, kuten vuorovaikutustaitoja ja itsesäätelytaitoja (Vantaan kaupunki 2017a, 54).

Seuraavassa QR-koodissa oli piilotettuna kuva kuperkeikasta, joka tehtiin aikuisen avustuksella jumppamatolla. Lopuksi oli vielä loppurentoutus, jonka QR-koodi vei FMA:n sivuston rauhalliselle piano musiikki kappaleeseen. FMA on Free Music Archive-sivusto, josta saa ladata ilmaiseksi eri genrejen musiikkia. Suunnitteluvaiheen kuvasta (kuva 5) näkee, kuinka liikuntaradan mukaisesti myös QR-koodit olivat aseteltu liikuntaradan mukaisesti nuolilla ohjattuun rataan.

Kuva 5: Kasvan, liikun ja kehity- ohjeen suunnittelua

Tarkoituksen mukaisesti otin juurikin erilaisia QR-koodin polkuja mukaan rataan, jotta samalla kasvattajille tulisi tutuksi mahdollisimman monta erilaista keinoa käyttää QR-koodeja. Esimerkiksi FMA-sivustoa pystyy hyvin hyödyntämään monessa muussakin tilanteessa varhaiskasvatuksessa.

Tämän ohjeen tein Kasvan, liikun ja kehity- oppimisen alueeseen liittyen, mutta QR-koodien käyttömahdollisuudet varhaiskasvatuksessa ovat täysin kasvattajasta kiinni. Niitä voidaan käyttää vaikkapa kuvasuunnistuksessa, kuvitetun sadutuksen satuna, tai mihin tahansa internetissä olevan sisällön tuomiseen lasten ulottuville.

6.4.3 Ilmaisun monet muodot- ohje

Ilmaisun monet muodot-ohjeeseen otin selkeästi tieto- ja viestintäteknologiaa menetelmänä eniten käyttävän aiheen, animaation tekemisen. Ohjeessa kerrottiin, kuinka perinteinen animaatio koostuu peräkkäisistä kuvista. Ensin otetaan valokuva. Sen jälkeen otetaan uusi kuva, jossa ensimmäisessä kuvassa olevia esineitä tai muita kohteita on liikutettu hieman. Jatketaan kuvien ottamista samaan tapaan, kunnes haluttu toiminto on saavutettu. Kun nämä kuvat näytetään nopeasti peräkkäin, näyttää siltä, että kohde liikkuisi.

Mitä tarvitsen?- osiossa oli lueteltuna tabletti animaation tekemistä varten, Play-kauppa sovelluksen esim. Stop Motion Studio ja telineen, jossa tabletti pysyy helposti paikallaan. Näiden lisäksi animaation tekeminen tietystikin vaatii kuvattavan kohteen.

Miten teen?-osiossa kerrottiin, kuinka ensimmäisenä on syytä ladata sovelluskaupasta ilmainen, animaation tekemiseen tarkoitettu sovellus, esim. Stop Motion Studio, jos sitä ei vielä tabletissa ole. Tämän jälkeen tarvitsee päättää lasten kanssa, millä animaatio tehdään, kuten leluilla, muovailuvahalla tms. Animaatioon voisi tehdä myös kasikirjoituksen tai antaa lasten leikin viedä tarinaa eteenpäin. Seuraavaksi pitää valmistella alue, jossa animaatio tehdään. Kuvauslaite, tässä tapauksessa tabletti kiinnitettiin telineeseen ja telineen liikkumattomuus varmistettiin vielä sinitarralla. Ja sitten vain alettiin kuvata. 10 sekuntia kuvamateriaalia vaatii noin 50 kuvaa, joten pidemmän animaation tekeminen on todella hidasta, mutta lyhyempiä animaatioita pystyy hyvin tekemään pienempienkin lasten kanssa.

6.4.4 Kielten rikas maailma- ohje

Tähän ohjeeseen otin mukaan sadutuksen menetelmän. Sadutus-menetelmää hyödyntämällä voidaan vahvistaa lasten itsetuntoa ja sen avulla voidaan saada arat tai puhumattomatkin lapset avautumaan. Sadutus rohkaisee lasta myös muussa toiminnassa vilkkaaseen kommunikointiin. Sadutuksessa lasta kehoitetaan kertomaan satu. Satu kirjoitetaan ylös ja luetaan lapselle. Lapsi saa halutessaan tehdä muutoksia. Lapsi voi itse päättää, mistä ja millaisen sadun hän haluaa kertoa. Tämä viestittää lapselle, että hänen esittämänsä näkökulmat ovat arvokkaita ja tervetulleita. Saduttaessa lasta aikuinen haluaa tutustua lapsen maailmaan ja kuunnella sitä mikä on lapselle tärkeää. (Karlsson 2003, 45, 82.)

Itse sadutus tapahtui perinteiseen tapaan, mutta satua kuvitettiin valokuvien ja tai videokoosten keinoin. Sovelluksena tässä käytettiin wevideo-sovellusta. Wevideo on tarkoitettu lyhyiden videoiden tekemiseen ja sen muokkaaminen on erittäin helppo. Ensimmäisessä ohjeen sivussa kerrottiin tarkemmin wevideo-sovelluksessa. Toisessa taas esiteltiin konkreettinen tapa hyödyntää wevideota sadutuksen kuvittamisessa.

Wevideosta kertovan ohjeen Mitä teen?-osiossa oli kerrottu, kuinka Wevideo on tarkoitettu videomateriaalin käsittelemiseen, mutta toimii myös hyvin valokuvien kanssa työskennellessä. Valokuvista voi koostaa vaikkapa diaesityksen. Videon taustalle voi lisätä omaa äänitettä tai musiikkia. Lisäksi videoon voi lisätä tekstiä, esimerkiksi sadutuksessa kertomus.

Miten teen?-osiossa kehoitettiin lataamaan Wevideo-sovellus play-kaupasta. Aloita videon tekeminen +-nappulasta. Lisää haluamaasi materiaali tai kuvaa omaasi. Voit lisätä tuotettuun materiaaliin tehosteita, ääntä, tekstiä tai musiikkia.

Saduttamiseen keskittyneessä ohjeessa kerrottiin Mitä teen?-osiossa kuinka monille tuttu sadutus on menetelmä, jossa lasta pyydetään kertomaan satu. Lapsen kertoma satu kirjataan ylös ja luetaan lapselle. Lapsi saa halutessaan tehdä muutoksia tarinaan. Sadutusta voi myös tehdä ryhmässä.

Miten teen?-osiossa kerrottiin, kuinka riippuen siitä tehdäänkö yksilösadutusta vai ryhmäsadutusta, Kerää lapsi/lapset rauhalliseen paikkaan. Kerro heille, että he saavat kertoa sinulle sadun. Sinä kirjoitat sadun ylös ja luet sen heille. Tämän jälkeen he saavat kuvittaa sadun valokuvilla tai videolla. Tuotos voidaan katsoa vaikka päiväpiirissä myöhemmin.

6.4.5 Minä ja meidän yhteisömme- ohje

Minä ja meidän yhteisömme- ohjeeseen otin mukaan vuorovaikutuksen kehittymiseen liittyviä ohjeita. Ensimmäinen näistä oli Viikon tähtihenkilöhaastattelu. Mitä teen?- osiossa todettiin, kuinka monissa päiväkotiryhmissä pidetään aamu- tai päiväpiireissä toisinaan viikon/päivän tähtihenkilöhaastatteluja. Haastattelut antavat jokaiselle lapselle oman äänen isossa ryhmässä. Tieto- ja viestintäteknologian käytössä onkin tärkeää, että toiminnalla saadaan tuetua lasten ryhmäytymistä ja yhteistyötaitoja (Hietaranta 2017, 52) Haastattelut pystyy toteuttamaan myös tablettia käyttäen, jolloin aiheesta saadaan kuvitettu ja mielenkiintoinen. Jokainen lapsi saa näin vuorollaan kertoa vuorovaikutuksessa muiden kanssa omasta kulttuuristaan ja ympäristöstään. Muut lapset oppivat uusia asioita kaverista ja oppivat ymmärtämään erilaisuutta.

Miten teen?- osiossa neuvottiin kokoamaan joko kuvakokoelma tai aiemmasta ohjeesta tutun wevideo-sovelluksen avulla tabletilla otettuja kuvia hyödyntäen. Haastattelukysymysten runko voi olla joko tukena tai sisältyä videoon tuotettuun materiaaliin. Osiossa kehoitettiin pohtimaan ja kirjoittamaan kysymysrunko haastattelua varten valmiiksi. Kysymyksiä voi olla vaikka lempipaikkasi, lempilelusi, ja lempiruokasi. Lapsen vastatessa kysymyksiin, voidaan tabletilla ottaa kuvia vastauksista tai etsiä netistä kuvia. Muista kuitenkin käyttää vain luvallisia kuvia, joita löytyy esimerkiksi ilmaisista kuvapankeista, kuten pixabay.com. Pixabaystä voit ladata kuvia tabletille ja liittää ne tähtihenkilöhaastattelun Wevideoon. Mitä tarvitsen?- osiossa oli kerrottu tabletin ja wevideo-sovelluksen riittävän tämän tekemiseen.

Toinen minä ja meidän yhteisömme- osion ohje oli vuorovaikutustilanteiden harjoittelu ja kuvaaminen videolle. Mitä teen?-osiossa kerrottiin, kuinka ässä ohjeessa tarkoituksena on tehdä lapsille näkyväksi kuinka paljon kauniit käytöstavat ja sanat vaikuttavat vuorovaikutukseen. Lasten kanssa kuvataan tilanne, jossa ensin käyttäydytään epäkohteliaasti. Tämän jälkeen kuvataan toinen tilanne, jossa käyttäydytään kauniisti toista kohtaan. Lopuksi kuvatuista videoista keskustellaan ja pohditaan syitä, miksi pitäisi käyttäytyä kauniisti ja noudattaa hyviä käytöstapoja.

Miten teen?-osiossa kehoitettiin pyytämään innokkaita esiintyjiä mukaan videon tekemiseen ja selittämään lapsille, mitä olette tekemässä. Kerro myös että video katsotaan yhdessä muiden lasten kanssa myöhemmin. Kuvatkaa kaksi videota, jossa toisessa käyttäydytään epäkohteliaasti ja toisessa todella kauniisti. Lopuksi videomateriaali katsotaan ja siitä keskustellaan ryhmässä.

6.4.6 Tutkin ja toimin ympäristössäni- ohje

Tutkin ja toimin ympäristössäni- osiossa tein kaksi ohjetta. Toisessa kehitetään lapsen taitoja nimetä asioita interaktiivisen videon keinoin ja toisessa tutustutaan lähiympäristöön QR-koodilla kuvasuunnistamalla. Interaktiivisen videon ohjeessa Mitä teen?- osiossa kerrotaan, kuinka tässä tapauksessa interaktiivisuudella tarkoitetaan leikkimielistä, etukäteen käsikirjoitettua videota, jonka kanssa keskustellaan. Videon sisältö on itsestä kiinni, mutta videoon kannattaa lisätä muutama kohta, jossa keskustelea videon kanssa. Esimerkiksi leikkilaulu, joka lauletaan yhdessä. Vaikkapa leikkilaulun jatkoa voidaan pohtia videon kanssa keskustellen. Näin saadaan videosta mielenkiintoisempi ja jännittävä.

Miten teen?- osiossa ohjeistetaan päättämään videon sisältö, esimerkiksi sormilaulu. Videoi itsesi laulamassa leikkilaulua. Aloita video tervehtimällä lapsia ja kysymällä mitä tänään lauletaan? Pidä pieni tauko, jolloin reaaliaikainen sinä ehdit vastata kysymykseen. Laulakaa laulu yhdessä videoidun ja reaaliaikaisen sinän sekä lasten kanssa: Missä on peukalo missä on peukalo, täällähän minä, täällähän minä. Mitä sulle kuuluu, kiitoksia hyvää, juostaan pois, juostaan pois.

Missä on etusormi....

Missä on keskisormi....

Missä nimetön....

Lopussa reaaliaikainen sinä voit vielä vaikka kysyä videolta, mikäs sormi se sitten tulikaan ja video voi vastata: Pikkurilli.

Missä on pikkurilli...

QR-koodeja hyödyntävän kuvasuunnistuksen Mitä teen?-osiossa kerrottiin, kuinka tässä ohjeessa käytetään aiemmin opastettuja QR-koodeja, kuvien sijaan kuvasuunnistuksessa. QR-koodista latautuu jokin internetissä oleva kuva, joka antaa vihjeen seuraavan QR-koodin sijainnista. Näin etsitään kaikki QR-koodit ja suoritetaan rata. QR-koodeja voi tehdä vaikkapa tiettyjen puulajien kuvista, kallioista tai muista maamerkeistä. Kuvan ei tarvitse olla täysin sama kuin vihjeen sijainti.

Miten teen?- osiossa neuvottiin suunnittelemaan ensin reitti, jota pitkin rata etenee. Tämän jälkeen tehdään QR-koodit reitin matkalla olevista aiheista, kuten kuva koivusta. Koivun luota löytyy QR-koodi, josta paljastuu kuva kallioista. Näin jatketaan eteenpäin, kunnes päästään haluttuun päämäärään.

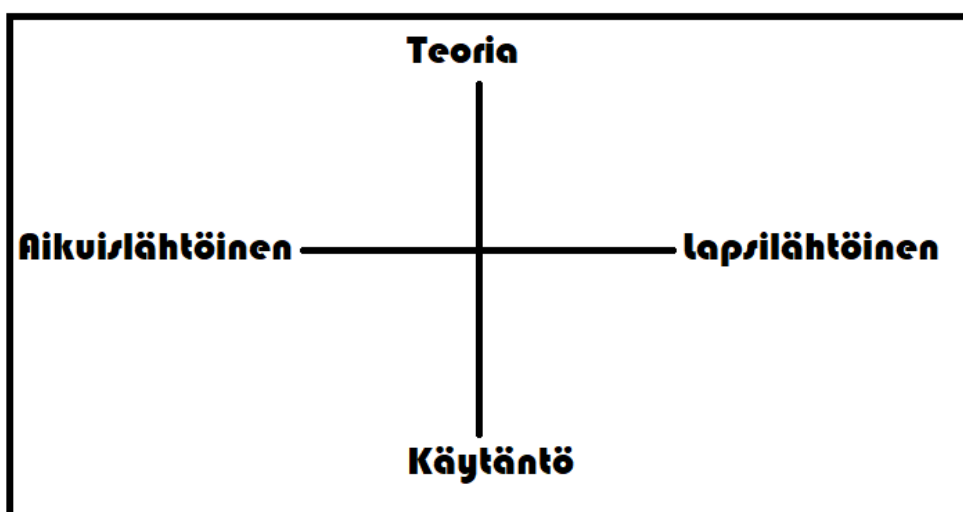
Mitä tarvitsen-osiossa tarpeelliseksi nimettiin tabletti, QR-koodin lukija-sovellus, tietokoneella tehdyt QR-koodit tulostettuna ja laminoituna. Lisäksi reitin suunnittelu vie aikaa, mutta reitti voidaan suorittaa useita kertoja.

6.5 Arviointi

Toiminnallisessa opinnäytetyössä arviointi oli keskeisessä osassa. Arviointia oli hyvä tehdä prosessin edetessä ja samalla pohtia mitkä sisällöt tuottivat eniten lisäarvoa itse opinnäytetyön tuotokseen.

Yleistä opinnäytetyöhöni liittyvää toimintaa arvioin kysymällä sekä havainnoimalla mukana olleilta lapsilta palautetta suoraan tilanteessa. Tilanteessa kerätyn palautteen kirjasin päiväkirjamaisesti ylös mahdollisimman pian tilanteen jälkeen. Tämä palautteen perusteella voidaan todeta, että lapsista oli kivaa, että tablettia käytettiin päiväpiirissä. Erityisesti interaktiivisen laulun kohdalla lapsien mielenkiinto oli kohdistunut todella voimakkaasti päiväpiirin vetäjää, sekä tablettiin. Lapset myös nauroivat ja kummastelivat keskustelua videon kanssa. Sadutuksessa lapset ottivat valokuvia mielellään, mutta asiayhteys sadutukseen unohtui toisinaan. Lapsista oli kuitenkin kivaa ottaa kuvia. Yleisesti tabletin käyttäminen herätti aina lasten mielenkiinnon.

Oppaaseen mukaan otettavia keinoja kävin läpi moneen kertaan. Tässä apuna käytin nelikenttä-arviointia (Kuva 5), jonka avulla pystyin arvioimaan lapsilähtöisyyden toteutumista. Tämän lisäksi nelikenttä-arviointi mahdollisti kevyen analysoinnin teorian ja käytännön tasapainon pohtimisessa.

Kuva 6: Nelikenttä arviointi

Tämän lisäksi keräsin kirjallista palautetta opinnäytetyöni tuotoksesta ryhmien kasvattajilta arviointilomake (Liite 1) avulla. Arviointikaavakkeessa kysytyt kysymykset olivat suoraan yhteydessä asetettuihin opinnäytetyön tavoitteisiin. Palautettujen arviointilomakkeiden (kuva 7) perusteella voidaan todeta, että opinnäytetyön opas otettiin hyvin vastaan.

Hyvä työelämän edustaja

Kiitos, että osallistut arvioimaan Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijan opinnäytetyön tuotosta. Pyydämme näkemystänne alla oleviin kysymyksiin.

Yrityksen/organisaation nimi	Vantaan kaupunki, V
Työelämän edustajan/Arvioijan nimi ja tehtävänimike	Katri Kunelius
Opinnäytetyön tekijä	Katri Kunelius
Miten luulet päiväkodin hyödyntävän tehtyä opinnäytetyötä?	USKON, ETÄ NÄISTÄ OHJEISTA ON PALJON HYÖTYÄ. TOIN KIRJEISSÄ ON VAIKEA OPIELLA/ETSIMÄ RAYATA OHJEITA KONEIDEN KÄYTTÖN NÄ SÄÄDÄ VAIKUIA/ETSIMÄ RAYATA JA HYÖDYNTÄMISEEN PEDAGOGISESTI. OULSI OLLUT IHANA SAADA VIELÄ KOULUTUS (KÄDESTÄ PITÄEN) MIHEISEEN. (MARJUKKUNOTUKA PÄIVÄKODELLE!
Mitä uutta ja/tai odottamatonta tuli esille opin-	TULEN TIVUSTAVAN MATERIAALIIN AJAN KANSSA.
Miten kuvaillitte tuotosta?	KIITOS :)
Miten kuvaillitte tuotosta?	SELKEÄ, MONIPUOLISESTI MIETITY JA PEDAGOGISTA MATERIAALIA.
Paikka ja päivämäärä	31.5. 2018
Työelämän edustajan allekirjoitus	Paola Montonen
Nimensevennys	PIRITA MONTONEN

Paik
Työelämän es
Nimensevennys

Kuva 7: Palautettuja arviointilomakkeita

Opas koettiin tarpeelliseksi ja siitä uskottiin saavan hyviä vinkkejä. Opasta keuhuttiin selkeäksi ja monipuoliseksi. Edelleen kuitenkin ajankäyttö koettiin haasteelliseksi, oppaaseen tutustumiseen olisi kaivattu lisää aikaa. Materiaalin pedagoginen ote nostettiin myös kommentteissa esiin.

Opinnäytetyön onnistumista arvioin tarkastelemalla tavoitteiden täyttymistä ja kokonaisuutta. Käytin apuna seuraavia kysymyksiä: Onko tavoitteet saavutettu? Miten tieto- ja viestintäteknologian käyttö on muuttunut lähtötilanteeseen verrattuna? Mitä toiminnan aikana on tapahtunut, ja mitä kollegat ovat oppineet? Onko tuotos käyttökelpoinen ja monistettavissa? Tavoitteenani oli, että opinnäytetyöni tulisi kehittämään Vapaalan päiväkodin varhaiskasvattajien monilukutaidon ja tieto- ja viestintäteknologian osaamista. Toivoin, että työelämän edustajat arvioivat opinnäytetyöni tuotoksen selkeästi hyödyllisiksi. Tavoitteenani oli tuottaa myös sellaista uutta ja hyödyllistä sisältöä tuotokseen, jota työelämän edustajat eivät odottaneet.

Tavoitteiden täyttymisen osalta monilukutaidon ja tieto- ja viestintäteknologian osaamisen todellista kehittymistä ei tämän ajan puitteissa pystytty suoraan kuitenkaan mittaamaan, mutta kasvattajien innostus tuotosta kohtaan oli hyvä indikaattori tulevasta. Tämä voidaan myös todeta myös arviointilomakkeen (Liite 1) kysymyksessä opinnäytetyön hyödyntämisestä. Myönteiset ja kiinnostuneet vastaukset kertovat kasvattajien motivaatiosta lisätä tieto- ja viestintäteknologia tapoja työssään.

Vaikka opinnäytetyön toteuttamisessa oli viivästyksiä, en koe sen häirinneen prosessin etenemistä. Toisaalta oli jopa hyvä asia, etten kiirehtinyt opinnäytetyön tekemistä, koska koin varhaiskasvatuksen työn tekemisen kasvattaneen ammatillista kvalifikaatiotani suurella määrällä. Olen harjaantunut myös ryhmän ohjauksessa todella paljon, joka helpottaa itse asian käsitteilyä lasten kesken. Kokonaisuudessaan opinnäytetyöni tekemisen prosessi oli jatkuva ja johdonmukainen.

Kokonaisuudessaan koen opinnäytetyöni prosessin olleen erittäin hyvä ja tarkoituksenmukainen. Olen itse oppinut paljon opinnäytetyötäni tehdessäni ja tekeminen on ollut mieltä. Lopullinen arvio ja palaute Vapaalan päiväkodin henkilökunnalta oli positiivinen ja tuotoksen olleen hyödyllinen ja ajatuksia herättävä.

7 Pohdinta

7.1 Toiminnallisen opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyöni perimmäisenä tavoitteena oli tasa-arvoisuuden lisääminen varhaiskasvatuksessa. Lähtökohdana tieto- ja viestintäteknologian osaamisen kehittämisessä onkin lasten välisen tasa-arvon lisääminen ja lapsen osallisuuden edistäminen (Vantaan kaupunki 2017a, 24). Eettisyyttä ja arvoja käsittelevissä ohjeistuksissa juuri tasa-arvoon pyrkiminen ja sen lisääminen on nostettu vahvasti esille (Lastentarhanopettajien liitto 2005, 5-6; Talentia 2017; Opetushallitus 2016, 19). Lastentarhanopettajan liiton (2005, 5-6) eettisissä ohjeissa ja käytännöissä painotetaan lapsen tasa-arvoiseen kohteluun pyrkimistä. Lisäksi siinä korostetaan pyrkimystä kasvattaa lapset hyvään ja vastuulliseen elämään yhteiskunnassa. Varhaiskasvatuksen tieto- ja viestintäteknologisessa osaamisessa onkin tavoitteena antaa kaikille lapsille samantyyppiset lähtöasetelmat kouluun siirtyessä ja näin minimoida kotona käytetyn teknologian vaihtelevuuden vaikutuksia koulumenestykseen.

Itse opinnäytetyön toteutuksen eettisyyttä pystyin punnitsemaan niin Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (2012) ohjeistuksen, kuin Talentian (2017) sosiaalialan ammattihenkilön eettisten ohjeidenkin mukaisesti. Pyrin jatkuvasti huolellisuuteen ja tarkkuuteen sekä olin rehellinen niin opinnäytetyöni toteutuksen kuin kirjallisen raportoinninkin aikana. Tekemiäni erilaisia valintoja punnitsin näihin ohjeistuksiin reflektoiden.

Lastentarhanopettajan työssä tehdään töitä oman persoonan kautta (Lastentarhanopettajien Liitto 2005, 6) ja luotettavuus perustuu omaan ammattitaitoon. Tässä opinnäytetyössä oli tarkoituksena tarjota vaihtoehtoja ja keinoja, miten käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa. Keinot olivat pedagogisesti perusteltuja ja niissä hyödynnettiin niitä samoja asiasisältöjä, jotka ovat jo vuosia kuuluneet monen päiväkodin arkeen. Jatkossa sisällön tuottaminen jää kuitenkin lastentarhanopettajien itsensä päätettäväksi.

Yksityisyyden suojaan oli kiinnitettävä erityistä huomio varsinkin teknologiaa käytettäessä. Esimerkiksi tableteille tallennetut kuva-, video- tai äänitiedostot on pidettävä useimmiten vain päiväkodin omassa käytössä, riippuen huoltajien antamasta valokuvausluvasta. Kirjallisen

raportoinnin osalta pidin huolen, että yksityisyyden suoja tuli täytetyksi myös opinnäytetyötäni tehdessä.

Opinnäytetyön luonteen ja menetelmän huomioon ottaen luotettavuuteen liittyvät seikat ovat enemmänkin tuotoksen menetelmien punnitsemiseen liittyviä asioita. Kaikki menetelmät ovat käytössä ja suositeltuja tavalla tai toisella. Näin ollen voidaan todeta tuotoksen olevan luotettava ja käyttökelpoinen. Raportin osalta lähteen käyttö on ollut asiamukaista ja perustuu varhaiskasvatustalakiin ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, jotka molemmat ovat valtakunnallisesti käytettyjä ja luotettavia lähteitä.

7.2 Tuotoksen tarkastelu

Tuotos oli melko yksinkertainen ja siinä käytettävät keinot olivat monille jo ennestään tuttuja. Tuotos kannusti käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa näiden tuttujen keinojen apuna. Tuotoksen ulkoasu oli selkeä, jaottelu ymmärrettävä ja perustelut toiminnalle näkyvät jokaisen ohjeen yläreunassa. Tuotoksessa olisi voinut käyttää enemmän kuvia, mutta halusin jättää myös tyhjää tilaa, kuten Torkkola (2003) oppaassaan suositteli. Teksti oli miellyttävällä, tavanomaisella fontilla kirjoitettu ja sisältö oli helposti ymmärrettävissä.

Haasteeksi kuitenkin muodostui edelleen työntekijöiden ajankäyttö ja sen riittämättömyys. Opas nähtiin vieläkin sellaisena, jonka tutustumiseen pitäisi varata aikaa. Näin ollen voidaan päätellä, että opas ei kaikessa yksinkertaisuudessaan ollut kuitenkaan tarpeeksi helposti lähestyttävä.

Toivon että opasta voidaan jatkossa hyödyntää Vapaalan päiväkodissa uusia teknologisia ideoita miettiessä. Ymmärrän kuitenkin, että ajan saatossa tämän oppaan sisältämät ohjeistukset ja vinkit tulevat vanhentumaan ja tilalle tulee parempia keinoja, sovelluksia ja laitteita tieto- ja viestintäteknologian käyttöön. Tämä ei kuitenkaan vähennä saavutetun tavoitteen arvoa, jos kasvattajien kynnys omaksua noita uusia keinoja ym. on madaltunut oman opinnäytetyöni tuotoksen ansiosta.

7.3 Jatkokehittämisaiheet

Kuten aiemminkin on todettu, tietoteknologinen maailma muuttuu nopeaa vauhtia. Jatkokehittäminen on tavalla tai toisella lähes välttämätöntä. Opinnäytetyöni yksi tavoite olikin juuri motivoida henkilökuntaa ottamaan tieto- ja viestintäteknologia haltuun tavalla, joka mahdollistaa jatkossakin teknologian käytön varhaiskasvatuksessa. Jatkokehittäminen tämän opinnäytetyön osalta voisi olla tulosten tarkkailu pidemmällä aikavälillä.

Myös erityisesti oppaan eri keinot tieto- ja viestintäteknologian käyttöön ovat korvattavissa uusilla, ajankohtaisemmillä ja uudempia keinoja käyttävillä tavoilla. Uudet sovellukset ja lisälaitteet ovat kehittymässä koko ajan, tulevat myös taloudellisesti paremmin tavoiteltaviksi. Näin ollen uusia keinoja käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tulee kokoajan esille ja tavoitettavaksi, joten jatkokehittämisaiheet ovat helposti keksittävisissä uusista keinoista.

Alati kehittyvä teknologia vaatii meitä uudistamaan ajatteluamme nyt ja jatkossakin. Avoimin mielin tämän uudistamisen ja kehityksen vastaanottaminen on kaikille paljon mukavampaa. Vain kehittämällä omaa osaamistamme voimme kyetä välittämään myös tuleville sukupolville niitä taitoja, joita heiltä tullaan tulevassa elämässä edellyttämään. Toivon, että tämä opinnäytetyö tuotoksineen on edesauttanut sitä, millä tavalla teknologiaan suhtaudutaan ja pystyvä avartamaan henkilökunnan ajattelua teknologian käytöstä ja sen välttämättömyydestä varhaiskasvatuksessa.

Lähteet

Painetut

Hietaranta, V. 2017. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntävä varhaiskasvatus. Seinäjoki: VK Koulutuspalvelut

Karlsson, L. 2005. Sadutus, Avain osallistavaan toimintakulttuuriin. Keuruu: Otavan kirjapaino

Mulari, H., Valkonen, S. & Salomaa, S. 2016. Lopuksi: Yhteenvetoja ja tulevaisuuden teemoja. Teoksessa Mulari, H.(toim.). Solmukohtia, näkökulmia lasten mediakulttuurien tutkimusmenetelmiin ja mediakasvatukseen. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, 145-154

Ruutu, S. & Salmimies, R. 2015. Työnohjaajan opas. Helsinki: Talentum

Salomaa, S. 2016. Tuomitsemisesta tukemiseen: mediakasvatus pedagogisen kehittämisen haasteena varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Mulari, H.(toim.). Solmukohtia, näkökulmia lasten mediakulttuurien tutkimusmenetelmiin ja mediakasvatukseen. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, 137-144

Torkkola, S., Heikkinen, H. & Tiainen, S. 2002. Potilasohjeet ymmärrettäviksi. Opas potilasohjeiden tekijöille. Tampere: Tammerpaino.

Turja, L. 2011. Teknologiakasvatus varhaisvuosina. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.). Varhaiskasvatuksen käsikirja. 3.päivitetty painos. Helsinki: PS-kustannus, 197-209

Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi

Sähköiset

Helsingin kaupunki. 2017. 100 oivallusta mediareppuun. Viitattu 05.05.2018. <https://oivalluksiaeskarista.files.wordpress.com/2017/12/100-oivallusta-mediareppuun.pdf>

Karvi. 2013. Varhaiskasvatuksen koulutus Suomessa- Arviointi koulutuksen tilasta ja kehittämistarpeista. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 7/2013. Viitattu 13.1.2018
https://karvi.fi/app/uploads/2014/09/KKA_0713.pdf

Lastentarhanopettajien liitto. 2005. Lastentarhanopettajan ammattietiikka. Viitattu 23.3.2018. <http://www.lastentarha.fi/cs/Satellite?blobcol=urldata&blobheader=application%2Fpdf&blobheadername1=Content-Disposition&blobheadername2=Content-Type&blobheadername3=no-cache&blobheadername4=no-cache&blobheadervalue1=attachment%3B+filename%3DLastentarhanopettajan%2Bammattietiikka0.pdf&blobheadervalue2=application%2Fpdf&blobheadervalue3=Cache-Control&blobheadervalue4=Pragma&blobkey=id&blobtable=MungoBlobs&blobwhere=1409185492144&ssbinary=true>

Opetushallitus. 2011. Tieto- ja viestintäteknikka opetuskäytössä- välineet, vaikuttavuus ja hyödyt. Tilannekatsaus toukokuu 2011. Viitattu 25.3.2018. http://www.oph.fi/download/132877_Tieto-ja_viestintateknikka_opetuskaytossa.pdf

Opetushallitus. 2016. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Viitattu 20.4.2018.
http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf

Salomaa, S. 2016. Mediakasvatustietoisuuden jäsentäminen varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen tiedelehti. Journal of Early Childhood Education Research. 5/1 136-161. Viitattu 20.4.2018. <http://jecer.org/wp-content/uploads/2016/06/Salomaa-issue5-1.pdf>

Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Viitattu 25.3.2018. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf?sequence=1>

Talentia.2017. Arki, arvot ja etiikka: Sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet. Viitattu 20.4.2018. http://talentia.e-julkaisu.com/2017/eettiset-ohjeet/docs/Talentia_Etiikka-opas_2017.pdf

Tutkimuseettinen Neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 20.4.2018. http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

Vantaan kaupunki. 2015. Varhaiskasvatuksen tieto- ja viestintäteknologian pedagogisen käytön strategia. 2. täydennetty painos. Viitattu 23.4.2018. https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/123210_Varhaiskasvatuksen_tvt_-strategia.pdf

Vantaan kaupunki. 2017a. Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma. Viitattu 23.4.2018. http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/132358_Vantaan_varhaiskasvatussuunnitelma_2017.pdf

Vantaan kaupunki. 2017b. Vantaan väestöraportti. Viitattu 20.4.2018. http://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/137147_Vaestoraportti_2017.pdf

Varhaiskasvatuslaki 19.1.1973/36. Finlex. Viitattu 20.4.2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>

Kuvat

Kuva 1: Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita tukevat oppimisen alueet.....	11
Kuva 2: Värikoodatut oppimisen alueet esittelysivulla.....	26
Kuva 3: Esittelysivun suunnittelua	28
Kuva 4: QR-koodin lukeminen sovelluksella	29
Kuva 5: Kasvan, liikun ja kehityksen ohjeen suunnittelua.....	30
Kuva 6: Nelikenttä arviointi.....	35
Kuva 7: Palautettuja arviointilomakkeita	36

Liitteet

Liite 1: Työelämän palaute opinnäytetyöstä- lomake	46
Liite 2: Opinnäytetyösopimus.....	47
Liite 3: Tutkimuslupa.....	49
Liite 4: Opas Vapaalan päiväkodin henkilökunnalle	52

Liite 1: Työelämän palaute opinnäytetyöstä- lomake

Hyvä työelämän edustaja

Kiitos, että osallistut arvioimaan Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijan opinnäytetyön tuotosta. Pyydämme näkemystänne alla oleviin kysymyksiin.

Yrityksen/organisaation nimi	Vantaan kaupunki, Vapaalan päiväkoti
Työelämän edustajan/Arvioijan nimi ja tehtävänimike	
Opinnäytetyön tekijä	Katri Kunelius
Miten luulet päiväkodin hyödyntävän tehtyä opinnäytetyötä?	
Mitä uutta ja/tai odottamatonta tuli esille opinnäytetyön tuotoksessa?	
Miten kuvailisitte tuotosta?	

Paikka ja päivämäärä	
Työelämän edustajan allekirjoitus	
Nimenselvennys	

Liite 2: Opinnäytetyösopimus

Opinnäytetyösopimus

1 (3)

28.3.2018

Opinnäytetyösopimus

Opiskelija: Katri Kunelius

Opinnäytetyön hanke ja aihe:

TVT:n monipuolinen käyttö varhaiskasvatuksessa

Vantaan kaupungin varhaiskasvatuksen Vapaalan päiväkodin kanssa yhteistyössä toteutettu TVT:n käytön kehittämistä ja monipuolistamista tukeva ja eteenpäin vievä toiminnallinen opinnäytetyö.

Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tehtävä:

Opinnäytetyöni tarkoituksena on löytää uusia ja monipuolisempia tapoja käyttää TVT:aa Vapaalan päiväkodin varhaiskasvatuksessa. Tarkoituksena on näiden uusien ja monipuolisten tapojen kautta tukea erityisesti lasten vuorovaikutus-, kommunikointi- ja tunnetaitojen kehittymistä kokonaisvaltaisesti. Opinnäytetyöni tavoitteena on ottaa käyttöön uutta oppimista, lasten osallisuutta ja monilukutaitoa edistäviä työtapoja, joissa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa Vantaan varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti. Tavoitteena on myös saada teknologia palvelemaan kasvatuksellisia ja opetuksellisia päämääriä, sekä toteuttamaan uutta valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteita ja Vantaan kaupungin omaa varhaiskasvatussuunnitelmaa. Ensín havainnoin Vantaan kaupungin Vapaalan päiväkodin TVT:n käyttöä kongreettisesti arjessa. Tämän pohjalta etsin keinoja Vapaalan päiväkotia lisäämään ja ottamaan käyttöön työtapoja, joissa hyödynnetään TVT:aa. Tulen myös esittelemään näitä keinoja käytännössä Vapaalan päiväkodin Poutapilvien(3-5-vuotiaat) ryhmässä.

Opinnäytetyön yhteys hankkeen tavoitteisiin:
Laurean varhaiskasvatus hanke, LTO-kelpoisuus

Opinnäytetyön keskeiset käsitteet ja alustava viitekehys: Tieto- ja viestintäteknologia, Varhaiskasvatus, Mediakasvatus, Monilukutaito

Keskeiset lähteet: Vantaan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma (2017), Vantaan kaupungin Tieto- ja viestintäteknologian pedagogisen käytön strategia (2016), Varhaiskasvatuksen perusteet (2016), Mediakasvatuksen käsikirja(Meriranta, M. 2010), Lapsuuden oppimisympäristöt: eheä polku varhaiskasvatuksesta kouluun(Kronqvist, E. & Kumpulainen, K. 2011), Kuinka kasvattaa diginatiivi (Irisvik, S. & Utriainen, J. 2017), Varhaiskasvatuksen käsikirja (Hujala, E. & Turja, L. 2017) yms.

Opinnäytetyön menetelmät:

Toiminnallinen opinnäytetyö.

Opinnäytetyön alustava aikataulu:

Lokakuu 2017,
Tietoperustaan tutustuminen
Aiheen varmistuminen

28.3.2018

Aiheen esittely 9.10. ONT-päivänä

Marraskuu 2017- Maaliskuu 2018,
 Tutkimuksen materiaalin kerääminen
 Suunnitelman tekeminen ja esittely

Toukokuu 2018,
 Opponointi, Opinnäytetyön esittely

Kesäkuu 2018,
 Opinnäytetyön julkaisu ja kypsyyskoe

Työelämäkumppanin rooli opinnäytetyössä:
 Taustatiedon antaja, tulosten ja johtopäätösten käsittelijä

Tulosten julkaiseminen ja levittäminen työelämään:
 Toivottavasti opinnäytetyöni tulee auttamaan ja kehittämään varhaiskasvatuksen tavoitteiden täyttymistä, erityisesti TVT:n osalta. Jotta näin tapahtuisi, on tulosten julkistaminen ja levittäminen työelämään tarpeellista.

Vakuutus siitä, että opiskelija
 sitoutuu noudattamaan tutkimuseettisiä periaatteita opinnäytetyössä:

Olen tietoinen siitä, että terveys- ja sosiaalialan opiskelijana opinnäytetyön tekemiseen sovelletaan vaitiolovelvollisuutta, josta on säädetty mm. Laissa sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (2000/812/15 §) ja Laissa terveydenhuollon ammattihenkilöistä (1994/3/17 §). En saa sivullisille luvatta ilmaista yksityisen henkilön tai perheen tietoja, josta olen opinnäytetyön perusteella saanut tiedon. Sitoudun pitämään tiedonhankinnan yhteydessä saamani yksittäisiä henkilöitä koskevat tiedot luottamuksellisena. Salassapitovelvollisuus säilyy opintojen loppumisen jälkeen.

Noudatan tiedonhankinnassa ja aineiston käsittelyssä luottamuksellisuutta ja totuudellisuutta. Kiinnitän erityistä huomiota siihen, ettei opinnäytetyöstä koidu mitään haittaa siihen osallistuville henkilöille. Noudatan toiminnassani Laurean tutkimuseettisiä ohjeita.

Ohjausta koskevat sopimukset:

Allekirjoitukset:

Opiskelija(t):

Ohjaaja(t)

Työelämän edustaja(t):

Liite 3: Tutkimuslupa

	Vantaa	Viranhaltijapäätös	§ 18/2018	sivu 1 (3)
Sivustoimi / Kehittämispäällikkö Halme Katjamaria		22.03.2018	VD/2682/13.00.00/2018	

Tutkimusluvan myöntäminen/Tieto- ja viestintäteknologian monipuolinen käyttö Vapaalan päiväkodissa/Kunelius Katri

Laurea ammattikorkeakoulun opiskelija Katri Kunelius hakee tutkimuslupaa opinnäytetyötään varten. Tutkimuksen nimi on "Tieto- ja viestintäteknologian monipuolinen käyttö Vapaalan päiväkodissa".

Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda Vapaalan päiväkodin henkilöstölle monipuolinen työkalupakki, joka käyttää tieto- ja viestintäteknologian osaamiseen liittyviä työtapoja ja menetelmiä. Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa työkalupakki, joka ohjaa seikkaperäisesti erilaisiin keinoihin hyödyntää ~~tut~~ ~~tu~~. Esimerkkinä QR-koodit, animaatioon soveltuvat sovellukset, erilaiset kuva tai video materiaaleja hyödyntävät keinot.

Tutkijalle ei luovuteta salassa pidettäviä asiakirjoja ja tutkija on lain mukaan salassapitovelvollinen tutkimuksessa tietoon saamiensa yksilöä ja perhettä koskevien asioiden suhteen, sekä hänen tulee huolehtia siitä, että yksittäistä henkilöä tai perhettä ei tutkimuksessa voida yksilöidä. Tutkimuksessa kerättyä tietoa saa käyttää vain tutkimustarkoituksiin. Mikäli tutkimus kohdistuu lapsiin, edellytetään huoltajien suostumista tutkimukseen osallistumiseen.

Päätös:

Päätän

- 1) myöntää tutkimusluvan Katri Kuneliuksen toiminnalliselle opinnäytetyölle, jonka aiheena on Tieto- ja viestintäteknologian monipuolinen käyttö Vapaalan päiväkodissa
- 2) Tutkimusaineiston keruussa, metodin valinnassa ja arkistoinnissa on kiinnitettävä erityistä huolellisuutta lasten ollessa tutkimuskohteena. Tutkija sitoutuu noudattamaan tutkimuseettisiä periaatteita. Lapset ja huoltajat voivat olla osallistumatta tutkimukseen niin halutessaan. Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista.
- 3) että opinnäytetyölaatijan on hyvä olla tietoinen ja tutustua Vantaan varhaiskasvatuksen tieto- ja viestintäteknologiaa käsitteleviin pedagogisiin asiakirjoihin
- 4) että tutkijan tulee toimittaa yksi kappale tutkimuksesta PDF-tiedostomuodossa osoitteeseen kirjaamo(at)vantaa.fi

Sivistystoimi /
Kehittämispäällikkö Halme Katjamaria

Päiväys Vantaa 22.03.2018

Allekirjoitus

Nimen selvennys Halme Katjamaria

Virka-asema Kehittämispäällikkö

Allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.

Täytäntöönpano: Kunelius Katri
Tiedoksi: Palenius Nina
Markkula Teea

Tämä päätöspöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika: 29.3.2018

Paikka: Vantaan kaupungin internetsivuilla paatokset.vantaa.fi

Oikaisuvaatimusohjeet

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus tehdään Vantaan opetuslautakunnalle, postiosoite: Vantaan kaupunki, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa, Tikkurila tai sähköpostitse osoitteella: kirjaamo@vantaa.fi

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon 7 päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on oikaisuvaatimuksen tekijän allekirjoitettava.

Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusajan päättymistä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

|

Liite 4: Opas Vapaalan päiväkodin henkilökunnalle

TVT:n mahdollisuudet varhaiskasvatuksessa

Tämän oppaan tarkoituksena on esitellä monipuolisempia tapoja käyttää tablettia varhaiskasvatuksessa. Tavoitteena on, että me kasvattajat alkaisimme itse keksimään ja soveltamaan uusia tapoja TVT:n käytössä.

Oppaan ohjeita voi ja pitääkin vapaasti soveltaa. Muistammehan, että tieto- ja viestintäteknologiaa pitää Vasun mukaan käyttää lasten kanssa varhaiskasvatuksessa. Toivottavasti löydät tästä oppaasta jotain uutta työhösi.

Mitä tarvitsen?

Tabletin

Tietokoneen

Nettiyhteyden

Langattoman kaiuttimen

Play-kauppa sovelluksen

Telineen tabletille

Miten teen?

Jokaisessa kortissa on kerrottu, miten kyseinen tapa voidaan toteuttaa.

Mitä teen?

Oppaan Jokainen aihe liittyy Vasun eri oppimisen alueeseen, joka on kerrottu Jokaisessa ohjeessa. Nämä oppimisen alueet ovat:

Tutkin ja toimin ympäristössäni

Kasvan, liikun ja kehityn

Minä ja meidän yhteisömme

Kielten rikas maailma

Ilmaisun monet muodot

Muista aina tarkistaa videoiden, musiikin ja valokuvien käyttöoikeudet. Lisää tietoa youtube-videoiden käyttöoikeuksista <https://support.google.com/youtube#topic=7505892> tekiänoikeuksista opetustyössä <https://operight.fi/>

Lähteet

Vantaan kaupunki. 2017. Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma.

Hietaranta, V. 2017. Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntävä varhaiskasvatus. Seinäjoki: VK Koulutuspalvelut

Muualta ideoita TVT:n käyttöön

Vantaan kaupunki. 2015. Varhaiskasvatuksen tieto- ja viestintäteknologian pedagogisen käytön strategia, 2. täydennetty painos.

https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/123210_Varhaiskasvatuksen_tvt_-strategia.pdf

Helsingin kaupunki. 2017. Sata oivallusta mediareppuun.

<https://oivalluksiaeskarista.files.wordpress.com/2017/12/100-oivallusta-mediareppuun.pdf>

Tämä opas on laadittu osana Laureaan ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijan opinnäytetyötä.

Katri Kunelius: Opas tieto- ja viestintäteknologian monipuoliseen käyttöön Vapaalan päiväkodin henkilökunnalle, 2018

QR-koodien hyödyntäminen

Kasvan liikun ja kehityn

Mitä teen?

QR-koodit ovat "oikoteitä" johonkin netissä olevaan sisältöön. QR-koodeihin pystyy myös piilottamaan tekstiä. Koodit luodaan itse ja niiden luominen on ilmaista. Isommat lapset pystyvät käyttämään QR-koodin lukijaa tabletilla omatoimisesti. Kääntöpuolella on QR-koodeilla tehty liikunnallinen rata.

Miten teen?

1. Päätä ensin sisältö, mitä tahdot tuottaa, esim. Liikuntaradan pisteiden sisällöt. Etsi netistä sopivat sisällöt QR-koodeille, esim. kuva tai Youtube video.
2. Kopioi sisältöjen URL-osoitteet osoiteriviltä QR-koodien tekemiseen tarkoitettulle nettisivulle, kuten <http://www.qr-koodit.fi/generaattori>.
3. Luo, kopioi ja tulosta QR-koodit

Mitä tarvitsen?

Tabletti QR-koodien lukemista varten

Tietokone QR-koodien tekemistä varten

Nettiyhteys

Langaton kaiutin tarpeen mukaan

Play-kauppa sovelluksen esim. QR code reader

Tämä QR-koodi vie nettisivuille, jossa voi tehdä QR-koodeja. Koodeja tehdessäsi nettiosoitteita varten valitse URL ja tekstiä varten vapaamuotoinen.

QR-koodien hyödyntäminen

Kasvan liikun ja kehityn

Jumppasaliin on tehty erilaisia liikunnallisia pisteitä, joiden ohjeistus aukeaa QR-koodin avulla. Kasvattaja kiertää lasten kanssa pisteet ja avustaa lapsia QR-koodien aukaisemisessa.

Piste 1 - Alkuvenyttely

URL-osoitteen sisältävä QR-koodi. Tämä avaa Fröbelin palikoiden Jumppalaulun Youtubesta.

Piste 2 - Lapsille tuttu yhteisleikki

Tekstiä sisältävä QR-koodi, jossa on leikin säännöt. Tämä QR-koodi avaa säännöt "Tahmeat popcornit"-leikille.

Piste 3 - Kuperkeikka

URL-osoitteen sisältävä QR-koodi, joka avaa kuvan Papunetin kuperkeikka-kuvasta. Pisteellä on patja, jossa lapset harjoittelevat kasvattajan avustuksella kuperkeikkoja.

Piste 4 - Loppurentoutus

URL-osoitteen sisältävä QR-koodi. Tämä QR-koodi vie FMA-sivustolle, josta voi kuunnella ja ladata musiikkia ilmaiseksi. Tämä koodin takana on rauhallista piano musiikkia loppurentoutukseen. Paina play-nappulaa.

Ilmaisun monet muodot

Animaation tekeminen

Mitä teen?

Perinteinen animaatio koostuu peräkkäisistä kuvista. Ensinn otetaan valokuva. Sen jälkeen otetaan uusi kuva, jossa ensimmäisessä kuvassa olevia esineitä tai muita kohteita on liikutettu hieman. Jatketaan kuvien ottamista samaan tapaan, kunnes haluttu toiminto on saavutettu. Kun nämä kuvat näytetään nopeasti peräkkäin, näyttää siltä, että kohde liikkuisi.

Mitä tarvitsen?

Tabletin animation tekemistä varten
 Play-kauppa sovelluksen esim. Stop Motion Studio
 Telineen, jossa tabletti pysyy helposti paikallaan

Miten teen?

1. Lataa sovelluskaupasta ilmainen, animaation tekemiseen tarkoitettu sovellus, esim. Stop Motion Studio.
2. Päätäkää lasten kanssa, millä animaatio tehdään, kuten leluilla, muoviluvahalla tms. Voitte tehdä myös kasikirjoituksen tai antaa lasten leikin viedä tarinaa eteenpäin.
3. Valmistele alue, jossa animaatio tehdään. Kiinnitä tabletti alustaan tai telineeseen niin, ettei se pääse liikkumaan.

Animaation tekeminen Stop Motion Studio-sovelluksella

Ilmaisun monet muodot

Mitä teen?

Päätetään lasten kanssa mistä aiheesta animaatio tehdään, esimerkiksi tapauksessa Lego- hahmoilla tehty animaatio. Valitaan lavasteet, missä ympäristössä animaatio tehdään. Ladataan Play-kaupasta Stop Motion Studio- sovellus animation tekemiseen.

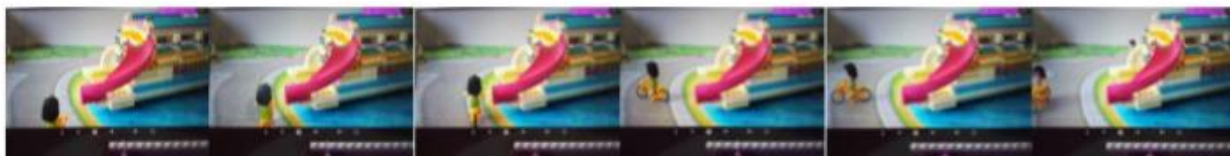

Miten teen?

Kun puitteet ovat kunnossa, voidaan aloittaa itse animaation tekeminen.

Otetaan ensimmäinen kuva alkutilanteesta. Hahmoja liikutetaan hieman eteenpäin ja otetaan uusi kuva. Tämä toistetaan haluttuun määrään päähän asti. Animaation voi myös otsikoida ja loppuun voi laittaa tekijöiden nimet.

10 sekuntia kuvamateriaali vaatii oletusasetuksilla noin 50 kuvaa.

Viikon tähtihenkilö kuvitettuna

Minä ja meidän yhteisömme

Mitä teen?

Monissa päiväkotiryhmissä pidetään aamu- tai päiväpiireissä toisinaan viikon/päivän tähtihenkilöhaastatteluja. Haastattelut pystyy toteuttamaan myös tablettia käyttäen, jolloin aiheesta saadaan kuvitettu ja mielenkiintoinen. Jokainen lapsi vuorollaan saa kertoa vuorovaikutuksessa muiden kanssa omasta kulttuuristaan ja ympäristöstään. Haastattelut antavat jokaiselle lapselle oman äänen isossa ryhmässä. Tieto- ja viestintäteknologian käytössä onkin tärkeää, että toiminnalla saadaan tuettua lasten ryhmäytymistä ja yhteistyötaitoja. Muut lapset oppivat uusia asioita kaverista ja oppivat ymmärtämään erilaisuutta.

Mitä tarvitsen?

Tabletin

Wevideo-sovelluksen

Miten teen?

Tabletilla otettuja kuvia voi joko käyttää paperisen haastattelun tukena tai vaihtoehtoisesti koota vaikkapa Wevideon kuvista ja lapsen vastauksista.

Pohtikaa ja kirjoittakaa kysymys runko haastattelua varten valmiiksi. Kysymyksiä voi olla vaikka lempipaikkasi, lempilelusi, ja lempiruokasi. Lapsen vastatessa kysymyksiin, voidaan tabletilla ottaa kuvia vastauksista tai etsiä netistä kuvia.

Muista kuitenkin käyttää vain luvallisia kuvia, joita löytyy esimerkiksi ilmaisista kuvapankkeista, kuten pixabay.com. Pixabaystä voit ladata kuvia tabletille ja liittää ne esim. tähtihenkilöhaastattelun Wevideoon. Ladatut kuvat löytyvät tablettien kuvagallerioista itseotettujen kuvien tapaan.

Vuorovaikutustilanteen esittäminen

Minä ja meidän yhteisömme

Mitä teen?

Tässä ohjeessa tarkoituksena on tehdä lapsille näkyväksi kuinka paljon kauniit käytöstavat ja sanat vaikuttavat vuorovaikutukseen. Lasten kanssa kuvataan tilanne, jossa ensin käyttäydytään epäkohteliaasti.

Tämän jälkeen kuvataan toinen tilanne, jossa käyttäydytään kauniisti toista kohtaan. Lopuksi kuvatuista videoista keskustellaan ja pohditaan syitä, miksi pitäisi käyttäytyä kauniisti ja noudattaa hyviä käytöstapoja. Videoinnilla ja videon katsomalla on vahva vaikutus ja se jättää lasten mieliin vahvan muistijäljen.

Miten teen?

Pyydä innokkaita esiintyjä mukaan videon tekemiseen. Selitä lapsille, mitä olette tekemässä. Kerro myös että video katsotaan yhdessä muiden lasten kanssa myöhemmin. Kuvatkaa kaksi videota, jossa toisessa käyttäydytään epäkohteliaasti ja toisessa todella kauniisti. Lopuksi videomateriaali katsotaan ja siitä keskustellaan ryhmässä.

Mitä tarvitsen?

Tabletin

Innokkaita esiintyjä

Sadutusta kuvitettuna

Kielten rikas maailma

Mitä teen?

Monille tuttu sadutus on menetelmä, jossa lasta pyydetään kertomaan satu. Lapsen kertoma satu kirjataan ylös ja luetaan lapselle. Lapsi saa halutessaan tehdä muutoksia tarinaan. Sadutusta voi myös tehdä ryhmässä.

Miten teen?

Riippuen siitä tehdäänkö yksilösadutusta vai ryhmasadutusta, Kerää lapsi/lapset rauhalliseen paikkaan. Kerro heille, että he saavat kertoa sinulle sadun. Sinä kirjoitat sadun ylös ja luet sen heille. Tämän jälkeen he saavat kuvittaa sadun valokuvilla tai videolla. Tuotos voidaan katsoa vaikka päiväpiirissä myöhemmin.

Mitä tarvitsen?

Tabletin
Wevideo-sovelluksen
langattoman kaiuttimen tarpeen mukaan

Sadutusta kuvitettuna Wevideo-sovelluksella**Mitä teen?**

Wevideo on tarkoitettu videomateriaalin käsittelemiseen, mutta toimii myös hyvin valokuvien kanssa työskennellessä. Valokuvista voi koostaa vaikkapa diaesityksen. Videon taustalle voi lisätä omaa äänitettä tai musiikkia. Lisäksi videoon voi lisätä tekstiä, esimerkiksi sadutuksessa kertomus.

Miten teen?

Lataa Wevideo-sovellus play-kaupasta. Aloita videon tekeminen -nappulasta. Lisää haluamaasi materiaali tai kuvaa omaasi. Voit lisätä tuotettuun materiaaliin tehosteita, ääntä, tekstiä tai musiikkia.

Mitä tarvitsen?

Tabletin, Wevideo-sovelluksen, langattoman kaiuttimen tarpeen mukaan

Tutkin ja toimin ympäristössäni

QR-koodi kuvasuunnistusta lähiympäristössä

Mitä teen?

tässä ohjeessa käytetään aiemmin opastettuja QR-koodeja kuvien sijaan kuvasuunnistuksessa. QR-koodista latautuu jokin internetissä oleva kuva, joka antaa vihjeen seuraavan QR-koodin sijainnista. Näin etsitään kaikki QR-koodit ja suoritetaan rata. QR-koodeja voi tehdä vaikkapa tiettyjen puulajien kuvista, kallioista tai muista maamerkeistä. Kuvan ei tarvitse olla täysin sama kuin vihjeen sijainti.

Miten teen?

Suunnitelkaa ensin reitti, jota pitkin rata etenee. Tämän jälkeen tehkää QR-koodit reitin matkalla olevista aiheista, kuten kuva koivusta. Koivun luota löytyy QR-koodi, josta paljastuu kuva kalliosta. Näin jatketaan eteenpäin, kunnes päästään haluttuun päämäärään.

Mitä tarvitsen?

Tabletti QR-koodien lukemista varten
 Tietokone QR-koodien tekemistä varten
 Nettyhteys
 Langaton kaiutin tarpeen mukaan
 Play-kauppa sovelluksen esim. QR code reader

Tutkin ja toimin ympäristössäni

Interaktiivinen video

Mitä teen?

Tässä tapauksessa interaktiivisuudella tarkoitetaan leikkimielistä, etukäteen käsikirjoitettua videota, jonka kanssa keskustellaan. Videon sisältö on itsestä kiinni, mutta videoon kannattaa lisätä muutama kohta, jossa keskustele videoon kanssa. Esimerkiksi leikkilaulu, joka lauletaan yhdessä. Vaikkapa leikkilaulun jatkoa voidaan pohtia videon kanssa keskustellen.

Mitä tarvitsen?

Tabletin

Uskallusta laulaa videolle

Miten teen?

Päättää videon sisältö, esimerkiksi sormilaulu. Videoi itsesi laulamassa leikkilaulua. Aloita video tervehtimällä lapsia ja kysymällä mitä tänään lauletaan? Pidä pieni tauko, jolloin reaaliaikainen sinä ehdit vastata kysymykseen. Laulakaa laulu yhdessä videoidun ja reaaliaikaisen sinän sekä lasten kanssa: *Missä on peukalo missä on peukalo, täällähän minä, täällähän minä. Mitä sulle kuuluu, kiitoksia hyvää, juostaan pois.*

Missä on etusormi....

Missä on keskisormi....

Missä nimetön.... Lopussa reaaliaikainen sinä voit vielä vaikka kysyä videolta, mikäs sormi se sitten tulikaan ja video voi vastata: Pikkurilli.

Missä on pikkurilli...

